



Muzeum Historii Polski

Polish History Museum

Raport roczny 2021

Annual Report



Muzeum Historii Polski

Polish History Museum

—
Raport roczny
Annual Report

2021

Spis treści

1. Przyszła siedziba.....	9
2. Wystawa stała.....	19
3. Zbiory i konserwacja	27
4. Wystawy.....	43
5. Projekty edukacyjne	61
6. Projekty internetowe	69
7. Projekty międzynarodowe	81
8. Wydawnictwa.....	91
9. Filmy	99
10. Popularyzacja historii	105
11. Nagrody i wyróżnienia	119
12. Zespół Muzeum Historii Polski.....	122

Table of contents

1. Future seat.....	9
2. Permanent exhibition.....	19
3. Collections and conservation	27
4. Exhibitions	43
5. Educational projects.....	61
6. Online projects.....	69
7. International projects.....	81
8. Publications.....	91
9. Films	99
10. Popularising history.....	105
11. Awards and distinctions	119
12. The Polish History Museum Team.....	122



Szanowni Państwo, Drodzy Przyjaciele!

Raport z działalności MHP w 2021 roku oddajemy w szczególnych okolicznościach. Nasza wolność, po raz kolejny w ponadtysiącletniej historii, jest zagrożona. Tym razem przyszłość Polski i całego regionu rozstrzyga się nad Dońcem i Dnieprem. Jednak walka toczy się nie tylko na linii frontu. Zanim jeszcze pierwsze rakiety trafiły w strategiczne cele na Ukrainie, ofiarą rosyjskiego imperializmu stała się historyczna prawda. Rosja w bezprecedensowy sposób próbowała odmówić Ukrainie nie tylko prawa do dokonywania własnych wyborów politycznych, ale i prawa do tożsamości i do własnej wizji historii.

Tworząc Muzeum Historii Polski, kierujemy się przekonaniem, że prawdy trzeba bronić i trzeba troszczyć się o tożsamość, odwołując się do dorobku przeszłości i korzystając z najnowszych badań historycznych. Historia Polski to w ogromnej mierze opowieść o wolności – o woli utrzymania i odzyskania niepodległości, przywiązaniu do swobód politycznych i obywatelskich. Za pomocą artefaktów, tekstów czy aranżacji przestrzeni wskazujemy momenty, gdy własną wolność rozwijaliśmy i celebrowaliśmy, gdy jej broniliśmy i gdy ją traciliśmy. Objaśniamy, jakie były tego przyczyny i konsekwencje.

Na warszawskiej Cytadeli powstaje potężny, nowoczesny gmach, gdzie Muzeum Historii Polski będzie miało swoją siedzibę. W 2021 roku osiągnięto stan surowy budynku, zamontowana została większość elewacji szklanych i trwał montaż instalacji wewnętrznych. Dzięki zamknięciu otworów okiennych można było prowadzić prace wykończeniowe również zimą.

A.D. 2021 to dla nas nie tylko prace budowlane, ale również powiększanie zbiorów. Dzięki wsparciu ze strony Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Muzeum odzyskało legendarne zbiory ambasadora RP w Ankarze, Michała Sokolnickiego oraz nabyło cenną kolekcję 22 pasów kontuszowych.

Jak co roku, Muzeum podejmowało wiele działań wystawienniczych, edukacyjnych i wydawniczych. Wśród nich była ekspozycja „Enigma. Zagadka rozwiązana” prezentująca jedyny na świecie egzem-

plarz „polskiej Enigmy”, czyli urządzenia wyprodukowanego przez polski wywiad, które służyło do odczytywania niemieckich szyfrów w okresie II wojny światowej. Innym ważnym wydarzeniem była wystawa mobilna „Konstytucja 3 Maja”, która odwiedziła wiele miast w Polsce, na Litwie i Ukrainie, wpisując się w obchody 230. rocznicy uchwalenia Ustawy Rządowej. W 2021 roku zorganizowaliśmy również cykliczne wydarzenia – Przystanek Niepodległość, którego główną atrakcją była gra edukacyjna „Tajna misja”, oraz plebiscyt Wydarzenie Historyczne Roku.

Inicjatywy MHP zostały docenione przez gremia zewnętrzne: cykl słuchowisk „Piastodzieje” otrzymał nagrodę w plebiscycie Słoneczniki, projekt „Muzeum Online – platforma edukacyjna” wyróżniono w konkursie „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne – Wierzba”, a redakcja portalu dzieje.pl została nagrodzona Złotym BohaterONem.

Dziękujemy serdecznie przyjaciołom Muzeum, wszystkim współpracownikom i darczyńcom oraz uczestnikom naszych przedsięwzięć. W sposób szczególny myślimy dzisiaj o dramacie naszych ukraińskich przyjaciół. Wierzymy, że prawda zwycięży.

Robert Kostro
Dyrektor Muzeum Historii Polski

political and civil liberties. With the help of artefacts, texts and spatial arrangements, we point to moments in history when we developed and celebrated our own freedom, when we defended it, and when we lost it. We explain the causes and consequences for this.

A massive, modern building is under construction at the Warsaw Citadel, where the Polish History Museum will have its headquarters. In 2021, the shell of the building was completed, most of the external glass walls were fitted, and the assembly of internal installations was underway. Thanks to closing the window openings, it was possible to carry out finishing works also in winter.

For us, 2021 is not only about construction work, but also about expanding our collection. Thanks to the support of the Ministry of Culture and National Heritage, the Museum recovered the legendary collection of the Polish Ambassador in Ankara, Michał Sokolnicki, and acquired a valuable collection of 22 *kontush* sashes.

As every year, the Museum undertook many exhibition, educational and publishing activities. These included the Enigma. A Riddle Solved exhibition, presenting the world's only copy of the 'Polish Enigma', i.e. a device produced by the Polish intelligence service, which was used to read German ciphers during the Second World War. Another important event was the mobile The Constitution

of 3 May 1791 exhibition, which visited a number of cities in Poland, Lithuania and Ukraine, as part of the celebrations of the 230th anniversary of the passing of the Government Act. In 2021, we also organised cyclical events – the Independence Station, whose main attraction was an educational game called The Secret Mission, and the Historical Event of the Year competition.

The PHM's initiatives were appreciated by external bodies: the cycle of dramatised audio recordings entitled 'The History of the Piasts' received an award in the Sunflowers poll, the project 'Museum Online: An Educational Platform' was distinguished in the Mazovian Museum Events Willow competition, and the editors of the dzieje.pl portal were awarded a Golden Hero.

We would like to sincerely thank all friends of the Museum, all collaborators and donors, as well as participants in our undertakings. Today we are thinking especially about the dramatic situation of our Ukrainian friends. We believe that the truth will prevail.

Robert Kostro
Director of the Polish History Museum



Przyszła siedziba

Future seat

1.

Przyszła siedziba

Muzeum Historii Polski będzie największym z obiektów w Parku Muzeów na warszawskiej Cytadeli, gdzie powstanie unikatowy ośrodek muzealny – centrum popularyzacji historii i dialogu o dziedzictwie narodowym.

- powierzchnia budynku: ponad 44 000 m² (w tym 8 tys. m² będzie przeznaczony na magazyny i pracownie konserwatorskie Muzeum Wojska Polskiego);
- liczba kondygnacji: 4 **nadziemne** i 2 **podziemne**;
- powierzchnia wystawy stałej: 7300 m²;
- powierzchnia wystaw czasowych: 1400 m²;
- audytorium na 580 osób;
- sala kinowa na ok. 150 osób;
- zaplecze gastronomiczne zlokalizowane na kilku kondygnacjach, w tym restauracja samoobsługowa i kawiarnia.

↑ Podstawowe dane budynku
Muzeum Historii Polski

W 2021 roku ukończono montaż konstrukcji stalowej dachu, wykonano żelbetową płytę stropodachu wraz z warstwą hydroizolacji i instalacją odwadniającą. Uszczelnienie dachu pozwoliło na podjęcie kolejnych prac wewnątrz budynku. Po zrealizowaniu zadań związanych z przeciwpożarowym zabezpieczeniem konstrukcji dachu oraz zadania nad salą audytorijną trwały prace instalacyjne oraz wykończeniowe – te ostatnie polegały na wykonaniu warstw posadzkowych, ścian działowych oraz powłok tynkarskich. W trzecim kwartale rozpoczęto montaż szklanej elewacji, a w grudniu generalny wykonawca ukończył zamykanie otworów, co umożliwiło ogrzewanie wybranych pomieszczeń i kontynuowanie robót wewnętrznych w okresie zimowym.

Gmach został zaprojektowany przez warszawską pracownię architektoniczną WXCA. Postępy w budowie można obejrzeć na kanale YouTube Muzeum Historii Polski oraz na stronie internetowej www.muzhp.pl.

Obok gmachu MHP trwa budowa nowej siedziby Muzeum Wojska Polskiego (MWP). Na terenie Cytadeli znajdują się już Muzeum X Pawilonu i Muzeum Katyńskie. Na powierzchni ponad 30 ha zaplanowano także miejsca wypoczynku.



↑ Budowa siedziby Muzeum Historii Polski – widok z drona
Construction of the seat of the Polish History Museum, a view from a drone



Key parameters of the Polish History Museum building

- surface area: over **44,000 sq. m.** (including **8,000 sq. m.** for storerooms and conservation studios of the Polish Army Museum);
- number of storeys: **aboveground: 4, underground: 2**
- permanent exhibition area: **7,300 sq. m.**
- temporary exhibition area: **1,400 sq. m.**
- auditorium capacity: **580 persons**
- cinema capacity: approx. **150 persons**
- food and drink facilities located on several floors, including a self-service restaurant and café

Future seat

The Polish History Museum will be the largest facility of the Museum Park complex at the Warsaw Citadel, where a unique museum centre is being developed, aimed at popularising history and dialogue on national heritage.

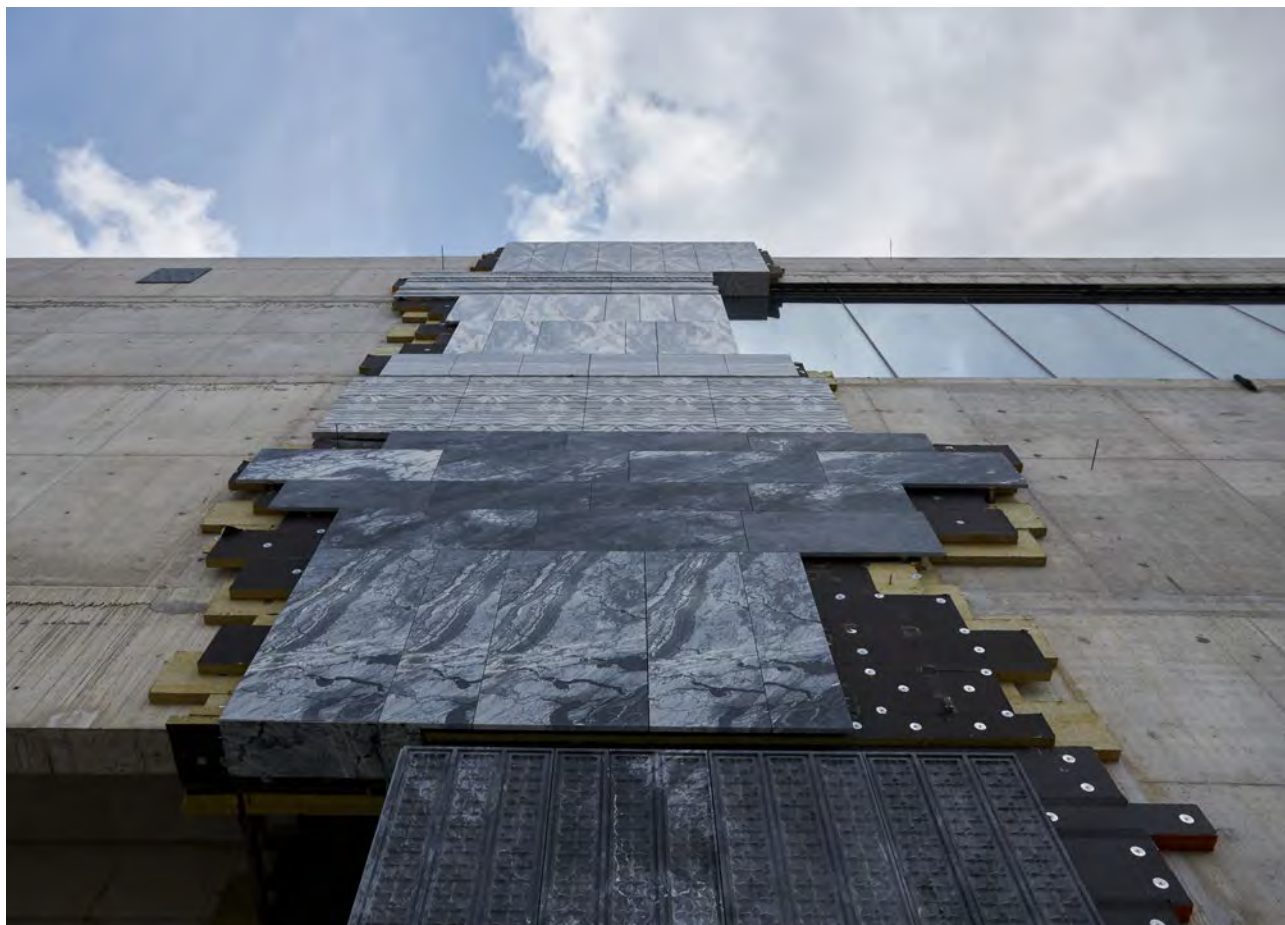
The year 2021 saw the completion of the installation of the steel roofing structure, and the reinforced-concrete slab of the flat roof was made, together with the waterproofing layer and drainage installation. The sealing of the roof enabled further work to be undertaken inside the building. Following the completion of tasks related to fire protection of the roof structure and the canopy over the auditorium, installation and finishing works were continued – the latter consisted of the completion of floor layers, partition walls and plaster coatings. In the third quarter, the installation of the glass façade began, and in December the general contractor completed the closure of the openings, which enabled the heating of selected rooms, and continuation of internal works during the winter period. The building was designed by the Warsaw-based WXCA studio. The progress of the construction can be viewed on the PHM's YouTube channel and website: www.muzhp.pl.

The new seat of the Polish Army Museum is being erected next to the PHM building. The Museum of the Tenth Pavilion and the Katyn Museum are already located at the Warsaw Citadel. Recreation areas are also planned on over 30 hectares of land.



Budowa siedziby Muzeum Historii Polski – widok z drona
Construction of the seat of the Polish History Museum, a view from a drone

↓ Budowa siedziby Muzeum Historii Polski
Construction of the seat of the Polish
History Museum



↑ Budowa siedziby Muzeum Historii Polski – widok z drona
Construction of the seat of the Polish History Museum,
a view from a drone



↑ Budowa siedziby Muzeum Historii Polski – widok z drona
Construction of the seat of the Polish History Museum,
a view from a drone



→ Budowa siedziby Muzeum Historii Polski
Construction of the seat of the Polish
History Museum





Wystawa stała

Permanent exhibition

2.

Wystawa stała

Wystawa stała Muzeum Historii Polski przedstawi ponadtysiącletnie dzieje państwa i narodu polskiego. Przewodnym motywem opowieści będzie historia wolności.

Drugi kluczowy wątek tematyczny to kształtowanie się i ewolucja polskiej tożsamości. Ukazane zostaną czynniki, które miały na nią decydujący wpływ, takie jak zakorzenienie w cywilizacji zachodniej, unia z Litwą czy oddziaływanie kultury romantycznej.

Trzeci z wątków to opowieść o społeczeństwie i cywilizacji. Dzięki niej zwiedzający będą mogli zobaczyć, jak wyglądało życie codzienne w minionych epokach, oraz poznają doniosłe karty dziejów polskiej nauki i techniki.

Na wystawie znajdzie się ok. 3600 muzealiów (w tym 2120 z kolekcji MHP) oraz ok. 400 kopii lub replik obiektów

historycznych. Muzeum będzie szeroko korzystać z instalacji scenograficznych, technik multimedialnych i interaktywnych, projektowanych z myślą o oddaniu atmosfery wydarzeń historycznych oraz umożliwiających wyszukiwanie informacji i pogłębianie wiedzy. Merytoryczną treść wystawy przygotowuje zespół kuratorski wspierany przez ekspertów z polskich i zagranicznych instytucji badawczych.

Ścieżka zwiedzania poprowadzi przez sześć galerii. W każdej z nich opowiedziana zostanie historia kolejnej epoki, a są to: *Polska Piastów i Jagiellonów* (od początków państwa do 1573 roku),

Dawna Rzeczpospolita (1573–1795), Pod zaborami (1796–1914), Niepodległa (1914–1939), Polska Walcząca (1939–1945), Polacy wobec komunizmu (1945–1990).

Projekt ekspozycji przygotowało konsorcjum pracowni WWAA oraz Platige Image, zwycięzca międzynarodowego konkursu przeprowadzonego przez Muzeum. Liderami tego zespołu są Boris Kudlička i Natalia Paszkowska. W 2021 roku prace weszły w kolejny etap, związany z wyłonieniem wykonawcy i rozpoczęciem procesu budowy wystawy.

Permanent exhibition

The permanent exhibition at the PHM will present over 1,000 years of history of the Polish statehood and nation, with major emphasis placed on the history of freedom.

Another key theme is the formation and evolution of Polish identity. We will show the factors that have exerted the greatest impact on it, such as its roots in Western civilisation, the union with Lithuania, or the influence of Romantic culture.

The third theme is the story of society and civilisation, owing to which visitors will understand what everyday life looked like in past epochs, and learn about important chapters in the history of Polish science and technology.

The exhibition will feature some 3,600 museum pieces (including 2,120 objects from the PHM's collection) and some 400 copies or replicas of historical artefacts. The Museum will make extensive use of stage installations and multimedia, as well as interactive technologies designed with the aim of reflecting the spirit of historical events and facilitating the finding of information and improving one's knowledge. The substantive content of the exhibition is being prepared by a team of curators

supported by experts from Polish and foreign research institutions.

The circuit followed by visitors will cover six galleries, each narrating the history of successive epochs: Poland of the Piast and Jagiellonian Dynasties (from the beginning of the country's statehood until 1573), The Old Commonwealth (1573–1795), The Partitions (1796–1914), Independent Again (1914–1939), Fighting Poland (1939–1945), and The Poles and Communism (1945–1990).

The exhibition design was prepared by a consortium of the WWAA studio and Platige Image, the winner of the PHM's international competition. The team is led by Boris Kudlička and Natalia Paszkowska. Moreover, in 2021, the PHM's curatorial team worked on exhibition texts – texts and technical captions were created for all modules of the permanent exhibition, as well as multimedia stands.

↓ Prace merytoryczne nad wystawą stałą – co to w praktyce oznacza
Substantive work on the permanent exhibition: what does it mean in practice?

2000+

Ponad 2000 stron tekstów narracyjnych
Over 2,000 pages of narrative texts

3600+

Podpisy techniczne do ponad 3600 eksponatów
Technical descriptions of more than 3,600 exhibits

2500+

Podpisy techniczne do ponad 2500 materiałów ikonograficznych
Technical descriptions of more than 2,500 iconographies

465

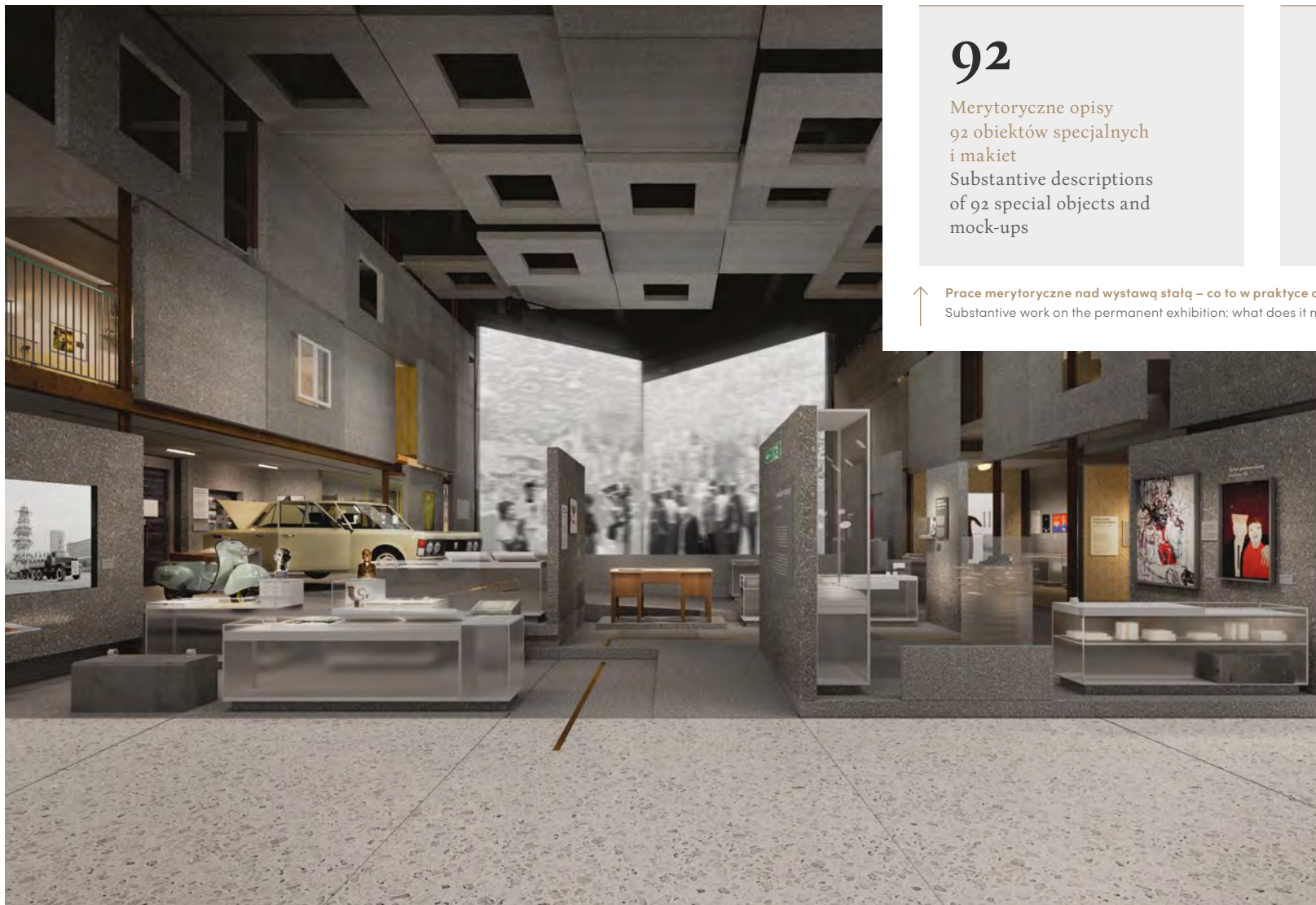
465 formatek do stanowisk multimedialnych, interakcji analogowej i infografik
465 forms for multimedia points, traditional interaction and infographics

W maju 2021 roku zorganizowano debatę na temat scenariusza wystawy stałej Muzeum Historii Polski. W dyskusji udział wzięli przedstawiciele zespołu twórców: Robert Kostro, dyrektor MHP, Agnieszka Celeda, pełnomocnik dyrektora ds. budowy wystawy stałej, prof. Piotr Ugniewski, opiekun merytoryczny wystawy stałej, Krzysztof Niewiadomski, kierownik działu programowego wystawy stałej, Natalia Paszkowska, kierownik projektu z pracowni architektonicznej WWAA. Na temat scenariusza wypowiedzieli się członkowie Rady Muzeum i zewnętrzni eksperci: prof. Wojciech Roszkowski, Instytut Studiów Politycznych PAN, przewodniczący Rady MHP; prof. Richard Butterwick, University College London, członek Rady MHP; prof. Jolanta Choińska-Mika, Uniwersytet Warszawski, członek Rady MHP; prof. Tomasz Nałęcz, Uniwersytet Warszawski; dr Łukasz Kamiński, Uniwersytet Wrocławski; Alicja Knast, dyrektor Galerii Narodowej w Pradze; Jan Ołdakowski, dyrektor Muzeum Powstania Warszawskiego.



Wizualizacja – wystawa stała MHP (galeria *Polacy wobec komunizmu*). Projekt WWAA, PLATIGE IMAGE

Visualisation: the PHM permanent exhibition (The Poles and Communism gallery). Designed by WWAA, PLATIGE IMAGE



92

Merytoryczne opisy
92 obiektów specjalnych
i makiet
Substantive descriptions
of 92 special objects and
mock-ups

560+

Merytoryczne opisy
ponad 560 kopii
fizycznych eksponatów
Substantive
descriptions of over
3600 exhibits

1500+

Wypożyczenia eksponatów na
wystawę stałą – ponad 1500
depozytów
Loan-outs of exhibits for
the permanent exhibition:
more than 1500 deposits



Prace merytoryczne nad wystawą stałą – co to w praktyce oznacza
Substantive work on the permanent exhibition: what does it mean in practice?

In 2021, works entered the following stage, related to the selection of the contractor and launch of the exhibition construction process. In May 2021, a debate was held on the scenario of the permanent exhibition of the Polish History Museum involving members of the creative team: PHM Director Robert Kostro, Agnieszka Celeda, the Director's representative for the construction of the permanent exhibition, Prof. Piotr Ugniewski, substantive supervisor of the permanent exhibition, Krzysztof Niewiadomski, head of the Permanent Exhibition Program Department, and Natalia Paszkowska, project manager from the WWAA studio. The scenario was commented on by Council members and external experts: Prof. Wojciech Roszkowski, Institute of Political Studies of the Polish Academy of Sciences, Chairman of the PHM Council; Prof. Richard Butterwick, University College London, Member of the PHM Council; Prof. Jolanta Choińska-Mika, University of Warsaw, Member of the Council of the PHM; Prof. Tomasz Nałęcz, University of Warsaw; Dr Łukasz Kamiński, University of Wrocław; Alicja Knast, Director of the National Gallery in Prague; Jan Ołdakowski, Director of the Warsaw Rising Museum.



↑ Wizualizacja – wystawa stała MHP (galeria *Niepodległa*).
Projekt WWAA, PLATIGE IMAGE
Visualisation: the PMH permanent exhibition (Independent Again gallery). Designed by WWAA, PLATIGE IMAGE



← Wizualizacja – wystawa stała MHP
(galeria *Polska Piastów i Jagiellonów*).
Projekt WWAA, PLATIGE IMAGE
Visualisation: the PHM permanent
exhibition (the Poland of the Piast
and Jagiellonian Dynasties gallery).
Designed by WWAA, PLATIGE IMAGE



↑ Wizualizacja – wystawa stała MHP (galeria *Pod zaborami*).
Projekt WWAA, PLATIGE IMAGE
Visualisation: the PHM permanent exhibition (The Partitions gallery).
Designed by WWAA, PLATIGE IMAGE



Zbiory i konserwacja

Collections and conservation

3.



←
Srebrna plakietka wotywna, 1711 r.
A silver votive plaquette, 1711 (MHP-SzZ 59)



↑
Dzieło Mikołaja z Błonia
Sermones de tempore et de sanctis..., [Strasbourg]
1498
The work *Sermones de tempore et de sanctis...*
by Mikołaj of Błonie,
[Strasbourg] 1498
(MHP-ARS 104)



↑
Dywan orientalny, ok. 1800 r.
An oriental rug, ca. 1800 (MHP-RTK 874)

Zbiory i konserwacja

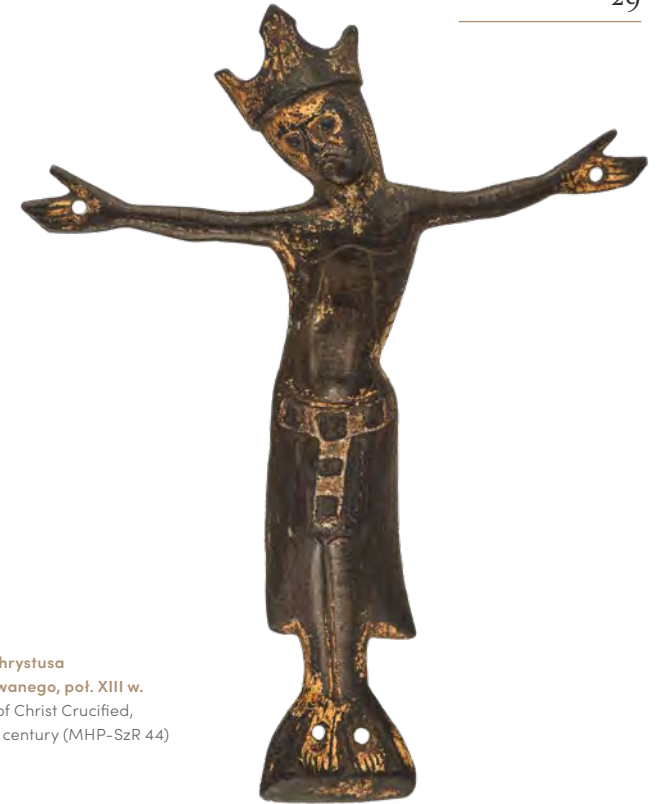
Kolekcja Muzeum Historii Polski

W zbiorach Muzeum Historii Polski znajduje się obecnie blisko 50 tys. obiektów, a kolejne 933 zostały przyjęte w depozyt. Obiekty są pozyskiwane przede wszystkim na potrzeby przygotowywanej wystawy stałej oraz planowanych wystaw czasowych. Należą do nich m.in. dzieła sztuki, przykłady rzemiosła artystycznego, fotografie, mapy, obiekty falerystyczne, weksylia, militaria, a także znaleziska archeologiczne, dokumenty życia społecznego oraz cenne archiwalia. Zabytki pochodzą z różnych epok dziejów Polski. Niektóre muzealia były w 2021 roku prezentowane na ekspozycjach czasowych, m.in. w Muzeum Warszawy i w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Londynie.

Collections and conservation

PHM collection

The collection of the Polish History Museum currently features nearly 50,000 objects, with a further 933 on deposit. Items are collected chiefly to suit the needs of the permanent exhibition being prepared, and planned temporary exhibitions. Among them, the Museum possesses historical keepsakes, arts and crafts items, photographs, maps, medals and decorations, flags, military and archaeological artefacts, documents reflecting social life, and invaluable archival items. The museum objects come from different eras of Polish history. Some artefacts were presented in 2021 at temporary exhibitions, e.g. at the Museum of Warsaw and the Józef Piłsudski Institute in London.



→
Figura Chrystusa
Ukrzyżowanego, poł. XIII w.
A figure of Christ Crucified,
mid-13th century (MHP-SzR 44)



↑
Sakwojaż ze skóry krokodyla, XIX/XX w.
A travel bag made of crocodile skin, late 19th/early 20th
century (MHP-RV 1869/1)



↑
Inkrustowana kusza myśliwska, II poł. XVI w.
An inlaid hunting crossbow, second half of the 16th century (MHP-MIL 296)

Zakupy i darowizny

W 2021 roku do kolekcji Muzeum Historii Polski zostały pozyskane liczne zabytkowe przedmioty. Do zbiorów obiektów średniowiecznych trafiły m.in. limuzyjska łódka na kadzidło i romańsko-gotycki kapitel, do wczesnonowożytnych – zegar słoneczny równikowy wykonany w warsztacie Salomona Krignera, kufel gdański z pracowni Christiana Paulsena, egzemplarz Zwoju Estery w srebrnej, filigranowej oprawie, szyszak z folgowym nakarczkiem, rękopiśmienny egzemplarz Koranu z XVIII wieku i datujący się na to samo stulecie portret Tadeusza Kościuszki, a pośród pozyskanych obiektów z XIX i XX wieku znalazły się unikatowa kurtka mundurowa żołnierza 16. pułku piechoty Księstwa Warszawskiego i portrety autorstwa Witkacego.



Kurtka mundurowa por. Kazimierza Leopolda, żołnierza 16. pułku piechoty Księstwa Warszawskiego, po 1809 r. Darczyńca: Jan Leopold

The uniform jacket of Lt Kazimierz Leopold, a soldier of the 16th Cavalry Regiment of the Duchy of Warsaw, after 1809. Donor: Jan Leopold (MHP-RTK 859)



↑ Szyszak z folgowym nakarczkiem, poł. XVII w.
A lobster-tailed pot helmet with a lamed neck guard, mid-17th century (MHP-MIL 287)



↑ Koran, XVIII w.
The Quran, 18th century (MHP-ARR 937)



↑ Zegar słoneczny równikowy, XVII/XVIII w.
An equatorial sundial, late 17th/early 18th century (MHP-RT 419/1-2)

Acquisitions and donations

In 2021, numerous historical items were acquired for the Polish History Museum's collection. The medieval objects added to the collection include a Limousin incense boat and a Romanesque-Gothic capital, and the early modern – an equatorial sundial made at the workshop of Solomon Krigner, a Gdańsk tankard from the workshop of Christian Paulsen, a copy of the Scroll of Esther in a silver filigree frame, a lobster-tailed pot helmet with a lamed neck guard, an 18th-century manuscript of the *Quran*, and a portrait of Tadeusz Kościuszko from the same century. Objects from the 19th and 20th centuries include the unique uniform jacket of a soldier of the 16th Infantry Regiment of the Duchy of Warsaw and portraits by Stanisław Ignacy Witkiewicz (Witkacy).



↑ Piórnik palestrancki, XIX w.
A lawyer's pen case, 19th century (MHP-RV 1843)



↑ Limuzyjska łódka do kadzidła, koniec XIII w.
A Limoges incense boat, late 13th century (MHP-SzZ 56)



↑ Portret Tadeusza Kościuszki, ok. 1792 r.
A Portrait of Tadeusz Kościuszko, ca. 1792 (MHP-SzM 48)



↑ Stanisław Ignacy Witkiewicz, Portret Zofii z Minkiewiczów Glassowej, 1930 r.
Stanisław Ignacy Witkiewicz, A Portrait of Zofia Glassowa née Minkiewicz, 1930 (MHP-SzM 70)



↑ Od lewej: strzelec w batalionie „Zośka” Jakub Nowakowski ps. „Tomek”, dyrektor MHP Robert Kostro
Left-right: Jakub Nowakowski (nom de guerre Tomek), a rifleman in Battalion Zośka and PHM Director Robert Kostro

Pamiętki po Ryszardzie Białousie

26 lutego w tymczasowej siedzibie Muzeum Historii Polski w Warszawie nastąpiło uroczyste przekazanie darów rodziny Białousów – munduru oraz orderów i pamiątek po kapitanie Ryszardzie Białousie ps. „Jerzy”, dowódcy batalionu AK „Zośka”.

W spotkaniu wzięli udział m.in. wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. dr hab. Piotr Gliński, dyrektor Muzeum Historii Polski Robert Kostro i dyrektor Archiwum Akt Nowych Mariusz Olczak, a gościem honorowym był Jakub Nowakowski ps. „Tomek”, strzelec w batalionie „Zośka”. W uroczystości zdalnie uczestniczyli również mieszkający w Argentynie Jan i Jerzy Białousowie – synowie Ryszarda Białousa oraz ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Argentynie Aleksandra Piątkowska.

Pamiętki po Ryszardzie Białousie trafią na wystawę stałą MHP jako eksponaty przybliżające historię polskiej powojennej emigracji.

Memorabilia of Ryszard Białous

On 26 February, the gifts of the Białous family – a uniform as well as orders and mementoes of Captain Ryszard Białous (nom de guerre Jerzy), commander of the Home Army battalion Zośka – were ceremoniously handed over to the temporary seat of the Polish History Museum in Warsaw.

The meeting was attended, among others, by Prof. Piotr Gliński, Deputy Prime Minister/Minister of Culture and National Heritage, PHM Director Robert Kostro and Director of the Archives of Modern Records Mariusz Olczak, while the guest of honour was Jakub Nowakowski (nom de guerre Tomek), a rifleman from Battalion Zośka. The ceremony was also attended remotely by Jan and Jerzy Białous – Ryszard Białous' sons living in Argentina, and by Aleksandra Piątkowska, Ambassador of the Republic of Poland to Argentina.

The memorabilia of Ryszard Białous will be put on permanent display at the PHM as exhibits bringing the history of Polish post-war migration closer to visitors.

↓ Od lewej na ekranie (połączenie online): Jerzy Białous i Jan Białous (synowie Ryszarda Białousa); od lewej na pierwszym planie: strzelec w batalionie „Zośka” Jakub Nowakowski, wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński, dyrektor Archiwum Akt Nowych Mariusz Olczak
Left-right: on screen (online presence): Jerzy Białous and Jan Białous (sons of Ryszard Białous); left-right in the foreground: Jakub Nowakowski, a rifleman in Battalion Zośka, Prof. Piotr Gliński, Deputy Prime Minister/Minister of Culture and National Heritage, and the Director of the Central Archives of Modern Records Mariusz Olczak



↑ Mundur *service dress* kpt. Ryszarda Białousa pochodzący z okresu służby w 1. Samodzielnej Brygadzie Spadochronowej. Darczyńcy: Jerzy E.S. Białous i Jan R. Białous
The service dress uniform of Cpt Ryszard Białous from the time of his service in the 1st Independent Paratroopers Brigade. Donors: Jerzy E.S. Białous and Jan R. Białous (MHP-RTK 846/1-2)



↑ Od lewej: Order Virtuti Militari, najwyższe polskie odznaczenie wojskowe, nadane Ryszardowi Białousowi za jego postawę w czasie walk w Powstaniu Warszawskim; krzyż harcerski nawiązuje do służby „Jerzego” w Szarych Szeregach. Darczyńcy: Jerzy E.S. Białous i Jan R. Białous
Left-right: the War Order of Virtuti Militari, the highest Polish military distinction, awarded to Ryszard Białous for his stance during combat in the Warsaw Rising and a scouting cross referring to ‘Jerzy’'s service in the Grey Ranks. Donors: Jerzy E.S. Białous and Jan R. Białous (MHP-F 422, MHP-F 423)



↑ Prezentacja archiwum w Ankarze, 24 maja 2021 r. Od lewej: minister kultury Turcji Mehmet Nuri Ersoy, wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński, prezydent RP Andrzej Duda, dyrektor MHP Robert Kostro
The archive presented in Ankara, 24 May 2021. Left-right: Turkey's Minister of Culture Mehmet Nuri Ersoy, Prof. Piotr Gliński, Deputy Prime Minister/Minister of Culture and National Heritage, President of the Republic of Poland Andrzej Duda, and PHM Director Robert Kostro

Zbiór ambasadora Michała Sokolnickiego

Dzięki staraniom zespołu MHP po ponad 75 latach do Polski wrócił wyjątkowy zbiór Michała Sokolnickiego. Pamiątki rodzinne, archiwum i biblioteka ostatniego ambasadora II Rzeczypospolitej w Ankarze, bliskiego współpracownika marszałka Józefa Piłsudskiego, tworzą najpełniejszy i najlepiej zachowany zespół obiektów związanych z dziejami polskiej dyplomacji okresu dwudziestolecia międzywojennego i II wojny światowej.

Powiększenie kolekcji Muzeum Historii Polski o zbiór ambasadora Sokolnickiego było możliwe dzięki współpracy z Ambasadą Rzeczypospolitej Polskiej w Ankarze i wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Transport pamiątek do kraju zorganizowano przy pomocy Ministerstwa Obrony Narodowej.

W maju 2021 roku w uroczystości przekazania zbioru w ambasadzie w Ankarze wzięli udział m.in. prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda,

wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. dr hab. Piotr Gliński, dyrektor Muzeum Historii Polski Robert Kostro oraz ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Turcji Jakub Kumoch.

Pozyskany zespół obejmuje m.in. 15 portretów rodzinnych, 3 zabytkowe tkaniny, w tym rzadki kobierzec, wyprodukowany prawdopodobnie w Polsce i datowany na ok. 1800 rok, ponad 60 obiektów rzemiosła i sztuki zdobniczej, kilkanaście sztuk mebli pochodzących zarówno z pomieszczeń prywatnych, jak i gabinetu ambasadora, ponad 3200 książek z XIX i XX wieku, blisko 100 grafik, rycin i starodruków, a także liczne dokumenty, fotografie, rękopisy i listy.

28 października w Belwederze odbyła się uroczysta prezentacja zbioru. W wydarzeniu udział wzięli sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP minister Wojciech Kolarski, sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP – szef Biura Polityki Międzynarodowej minister Jakub Kumoch, ambasador Republiki Turcji w Polsce Cengiz Kamil Firat, dyrektor Muzeum Historii Polski Robert Kostro oraz krewni Michała Sokolnickiego. Tego samego dnia kolekcja została zaprezentowana prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej Andrzejowi Dudzie oraz prezydentowi Estonii Alarowi Karisowi.



↑ Kasetka z dokumentami, odznaczeniami i numizmatami, związanymi z działalnością Ambasady RP w Ankarze
A casset with documents, distinctions and historical coins related to the activity of the Polish Embassy in Ankara

Ambassador Michał Sokolnicki's collection

Thanks to the efforts of the PHM team, the unique collection belonging to Michał Sokolnicki returned to Poland after over 75 years. Family memorabilia, the archive and library of the last ambassador of the Second Polish Republic in Ankara – a close collaborator of Marshal Józef Piłsudski – form the most complete and best preserved collection of objects connected with the history of Polish diplomacy in the interwar period and the Second World War.

The addition of Ambassador Sokolnicki's collection to the PHM collection was possible owing to cooperation with the Embassy of the Republic of Poland in Ankara and the support of the Ministry of Culture and National Heritage. The

transport of the keepsakes to Poland was organised with the help of the Ministry of National Defence.

In May 2021, the ceremony of handing over the collection at the Embassy in Ankara was attended, inter alia, by the President of the Republic of Poland, Andrzej Duda, Prof. Piotr Gliński, Deputy Prime Minister/Minister of Culture and National Heritage, PHM Director Robert Kostro, and Minister Jakub Kumoch, Secretary of State in the Chancellery of the President of the Republic of Poland – Head of the International Policy Bureau.

The collection includes, among others, 15 family portraits, three historical textiles, including a rare oriental rug likely manufactured in Poland and dated ca. 1800, over 60 objects of handicraft and decorative arts, more than a dozen pieces

of furniture both from private rooms and the Ambassador's study, over 3,200 books from the 19th and 20th centuries, almost 100 prints, engravings and old prints, as well as numerous documents, photographs, manuscripts and letters.

On 28 October, a ceremonial presentation of the collection took place at Belweder. The event was attended by Minister Wojciech Kolarski, Secretary of State in the Chancellery of the President of the Republic of Poland, Minister Jakub Kumoch, Head of the International Policy Bureau, Cengiz Kamil Firat, Ambassador of the Republic of Turkey to Poland, PHM Director Robert Kostro, and relatives of Michał Sokolnicki. On the same day, the collection was presented to the President of the Republic of Poland Andrzej Duda and Estonian President Alar Karis.



↑ Pucharek ze szkła barwnego z kolekcji Michała Sokolnickiego, XIX w.
A coloured glass goblet from Michał Sokolnicki's collection, 19th century (MHP-SiC 183)



Od lewej: kierownik działu zbiorów MHP Monika Matwiejczuk, wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński, dyrektor MHP Robert Kostro
Left-right: Monika Matwiejczuk, Head of the PHM's Collections Department, Prof. Piotr Gliński, Deputy Prime Minister/Minister of Culture and National Heritage and PHM Director Robert Kostro

Zbiór pasów kontuszowych

Muzeum Historii Polski w 2021 roku nabyło cenny zbiór 22 pasów kontuszowych. Zakup został sfinansowany ze specjalnej dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Obecnie w kolekcji MHP znajduje się 30 bogato zdobionych pasów.

Są to zarówno wytwory polskich persjarni, jak i zagranicznych pracowni. Do pierwszej grupy należą pasy z manufaktury Radziwiłłów w Słucku (5 egz.), manufaktur Paschalisa Jakubowicza (4 egz.) oraz warsztatów z Grodna i Kobyłki (po 2 egz.). Wśród obiektów powstałych poza terytorium Rzeczypospolitej przeważają wyroby francuskie (6 pasów lyońskich). W kolekcji znajdują się również pojedyncze egzemplarze z Indii, Turcji i Rosji. Najstarszy z pasów został wykonany w jednej

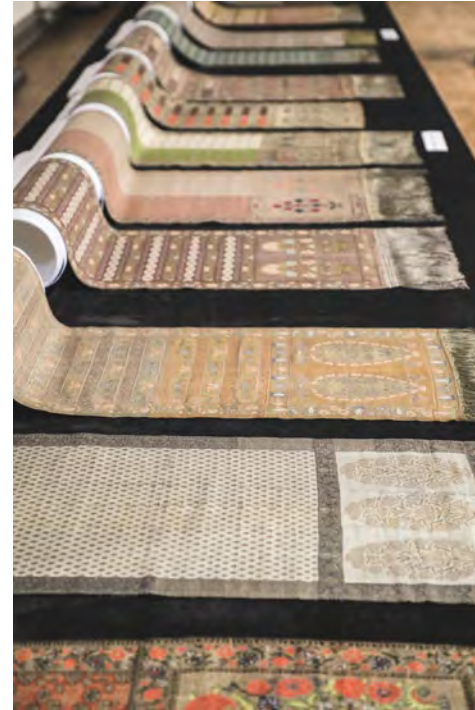
z ormiańskich pracowni w Stambule w I połowie XVIII wieku. Większość pasów była utkana z użyciem srebrnych i złotych nici.

Szczególnie interesująca jest proveniencja czterech z nich, pochodzą one bowiem z kolekcji Władysława Augusta Kościelskiego (1886–1933), wydawcy, poety i mecenas sztuki. Trzy pasy, na co wskazują doszyte do nich metki, mogły być zgłoszone na prestiżową Międzynarodową Wystawę Sztuki Perskiej w Londynie w 1931 roku. Przymuszczać nie należy, ponieważ pozostałe nie figurują w katalogu wystawy. Część zakupionych pasów znajdzie się na wystawie ekspozycyjnej trafiającej ostatecznie tylko jeden (indyjski), ponieważ pozostałe nie figurują w katalogu wystawy. Część zakupionych pasów znajdzie się na wystawie ekspozycyjnej trafiającej ostatecznie tylko jeden (indyjski), ponieważ pozostałe nie figurują w katalogu wystawy.



↑ Pas kontuszowy, manufaktura w Słucku, 1767–1780
A kontush sash from the manufactory in Slutsk, 1767–1780 (MHP-RTK 882)

Wyjątkowa kolekcja pasów została po raz pierwszy zaprezentowana publicznie podczas konferencji prasowej, która odbyła się 9 grudnia w Łazienkach Królewskich. W spotkaniu wzięli udział wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. dr hab. Piotr Gliński oraz dyrektor MHP Robert Kostro.



↑ Kolekcja pasów kontuszowych prezentowana w Łazienkach Królewskich
Collection of kontush sashes presented at the Royal Baths Park

Collection of kontush sashes

In 2021, the Polish History Museum acquired a valuable collection of 22 kontush sashes. The purchase was financed by a special grant from the Ministry of Culture and National Heritage. Currently, the PHM collection contains 30 such richly decorated items.

They are both products of Polish and foreign 'Persian fabric workshops'. The former include sashes from the Radzi-

wiłł's manufactory in Slutsk (5), the Paschalis Jakubowicz manufactory (4), as well as ones in Grodno and Kobyłka (two pieces each). Among the objects made outside of the territory of the Polish-Lithuanian Commonwealth, French products prevail (six Lyon sashes), but there are also single pieces from India, Turkey and Russia. The oldest sash in the collection was made at an Armenian workshop in Istanbul in the first half of the 18th century. Most of the sashes were woven with silver and gold threads.

The provenance of four of them is particularly interesting, as they come from the collection of Władysław August Kościelski (1886–1933), a publisher, poet and patron of the arts. Three sashes, as indicated by the tags attached to them, could have been entered into the prestigious International Exhibition of Persian Art in London in 1931. Presumably, only one (the Indian one) was finally exhibited, as the others are not listed in the exhibition catalogue.

Some of the purchased sashes will be included in the PHM's permanent exhibition and displayed in rotation in The Old Commonwealth and The Partitions galleries.

The unique collection of sashes was publicly presented for the first time during a press conference that took place at the Royal Łazienki Park on 9 December. The event was attended by Prof. Piotr Gliński, Deputy Prime Minister/Minister of Culture and National Heritage, as well as PHM Director Robert Kostro.



↑ Pas kontuszowy czterostronny, manufaktura lyońska, II poł. XVIII w.
A four-sided kontush sash from a manufactory in Lyon, second half of the 18th century (MHP-RTK 890)

Konserwacja

Konserwatorzy papieru, tkanin oraz metalu wykonują zabiegi renowacyjne, a także prowadzą codzienny monitoring magazynów zbiorów. Polega on na rejestracji i analizie warunków klimatycznych oraz zanieczyszczenia mikrobiologicznego powietrza. Obiekty gromadzone w magazynach są poddawane oględzinom i ocenie stanu zachowania, są stosownie opisywane, kierowane do zabiegów dezynfekcyjnych oraz pakowane w bezpieczne materiały pakunkowe. W 2021 roku takimi czynnościami objęto blisko 500 obiektów.

Co najmniej raz na kwartał przeglądom konserwatorskim poddawane są też obiekty wielkogabarytowe, od 2020 roku posadowione w przestrzeni wystawy stałej, w budynku Muzeum powstającym na Cytadeli. Ponad 200 obiektów, które zostaną zaprezentowane na wystawie stałej, w 2021 roku skierowano do konserwacji zewnętrznej.

W Pracowni Konserwacji Zbiorów MHP w tymże roku zakonserwowano przeszło 100 muzealiów – specjalistycznym zabiegom poddano zarówno ekspozyty, które znajdują się na wystawie, jak i obiekty z zasobów magazynowych wymagające natychmiastowej interwencji. Zespół Pracowni Konserwacji Zbiorów bierze czynny udział w pracach nad wystawą stałą MHP i sprawuje systematyczny nadzór nad muzealiami przeznaczonymi na ekspozycję.



↑ Satynowa suknia wieczorowa zdobiona koronką, ok. 1910 r., stan zachowania przed konserwacją i po niej
A lace-adorned satin evening gown, ca. 1910, before and after conservation (MHP-RTK 371)



↑ Bagnet niemiecki wzór 1898/05 z pochwą – tzw. „liść”. Stan zachowania przed konserwacją i po niej
A German bayonet model 1898/05 with a sheath (known as the 'leaf') before and after conservation (MHP-MIL 258)



↑ Banknot o nominale 20 złotych z 1940 r., stan zachowania przed konserwacją i po niej
A Polish 20-zloty banknote from 1940 before and after conservation (MHP-N 688)



↑ Para damskich skórzanych rękawiczek, wg przekazów rodzinnych własność Heleny Paderewskiej. Stan zachowania przed konserwacją i po niej
A pair of women's leather gloves, once owned, according to family accounts, by Helena Paderewska, before and after conservation (MHP-RTK 271/1-2)

Conservation

Conservators of paper, textiles and metal carry out restoration work, as well as daily monitoring of collection storage facilities. This involves the recording and analysis of climatic conditions and microbiological air pollution. Objects collected in warehouses are visually inspected and their state of preservation is assessed, they are appropriately described, sent for disinfection treatment, and packed in

safe packing materials. In 2021, nearly 500 objects were covered by such activities.

Large objects, housed since 2020 in the permanent exhibition space in the Museum building under construction at the Warsaw Citadel, are also subjected to conservation reviews at least quarterly. In 2021, more than 200 objects earmarked for presentation in the permanent exhibition were sent for external conservation.

Also in 2021, more than 100 museum objects were conserved in the PHM's Collections Conservation Laboratory, which carried out specialist conservation work on both exhibits that will be included in the exhibition and those in storage requiring immediate intervention. The team of the Collections Conservation Laboratory takes active part in work on the PHM permanent exhibition and systematically supervises the museum exhibits intended for display.



↑ Rękopiśmienny egzemplarz Koranu z XVIII w.
The Quran, 18th century (MHP-ARR 937)



↑ Łańcuch sędziowski z okresu II RP
A chain worn by judges around the neck in the Second Polish Republic (MHP-RTK 875)

Muzeum cały czas rozwija swoją kolekcję, przyjmując m.in. pamiątki historyczne, przedmioty codziennego użytku, fotografie, pocztówki, dokumenty, odznaczenia, elementy ubioru, umundurowania, uzbrojenia i wyposażenia wojskowego, zabytkowe urządzenia oraz wyroby rzemieślnicze i artystyczne, świadczące o historii Polski i polskiej kulturze materialnej, przemianach społecznych i gospodarczych.

Ofiarodawcy, którzy chcieliby przekazać Muzeum Historii Polski swoje pamiątki, mogą zgłaszać się osobiście (MHP, ul. Mokotowska 33/35, 00-560 Warszawa), telefonicznie (+48 22 211 90 32, +48 22 211 90 23) bądź e-mailowo (pamiatki@muzhp.pl).

The Museum is constantly developing its collection, accepting historical memorabilia, objects of everyday use, photographs, postcards, documents, distinctions, elements of clothing, uniforms, armament and military equipment, antique devices, as well as craft and artistic products testifying to the history of Poland and Polish material culture, social and economic changes.

Donors wishing to donate their memorabilia to the Museum of Polish History may apply in person (PHM, ul. Mokotowska 33/35, 00-560 Warsaw), by phone (+48 22 211 90 32, +48 22 211 90 23), or by e-mail (pamiatki@muzhp.pl).



Wystawy

Exhibitions

4.



↑ Prezentacja wystawy „Konstytucja 3 Maja” w Wilnie
The Constitution of 3 May 1791 exhibition displayed in Vilnius

Wystawy

Wystawa „Konstytucja 3 Maja”

Wystawa mobilna poświęcona Konstytucji 3 Maja została przygotowana przez Muzeum Historii Polski i Instytut Historii Litwy w Wilnie. Ekspozycja wpisała się w obchody 230. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Rok 2021 na Litwie był Rokiem Konstytucji 3 Maja i Zaręczenia Wzajemnego Obojga Narodów, a w Polsce – Rokiem Konstytucji 3 Maja.

Uroczyste otwarcie wystawy odbyło się 3 maja w Wilnie. Wzięli w nim udział wiceminister spraw zagranicznych Litwy Mantas Adomėnas, ambasador RP Urszula Doroszewska, dyrektor Instytutu

Historii Litwy prof. Alvydas Nikžentaitis, dyrektor MHP Robert Kostro oraz mer Wilna Remigijus Šimašius.

Wystawa pokazuje, co wpłynęło na kształt Ustawy Rządowej: z jednej strony dynamiczny rozwój myśli społecznej i odważne reformy w wybranych dziedzinach życia, z drugiej – trudna sytuacja polityczna wewnątrz kraju i na arenie międzynarodowej. Prezentuje też dumę i radość towarzyszące uchwaleniu pionierskiego aktu prawnego, entuzjastyczne reakcje prasy zagranicznej, a także siłę, jaką pamięć o Konstytucji 3 Maja dawała mieszkańcom Rzeczypospolitej w ponurym

czasie zaborów oraz pod rządami komunistów po II wojnie światowej. Autorzy wybrali najbardziej charakterystyczne teksty kultury ilustrujące poszczególne zjawiska: dzieła malarskie i literackie, druki z epoki oraz fotografie.

19 października ekspozycja zaprezentowana została w Galerii Witraży w Sejmie Republiki Litewskiej w Wilnie. W uroczystym wydarzeniu uczestniczyli: prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda, prezydent Republiki Litewskiej Gitanas Nausėda, wicemarszałek Sejmu RP Małgorzata Gosiewska, przewodnicząca Sejmu Republiki Litewskiej Viktorija Čmilytė-Nielsen, wiceprzewodniczący Sejmu Republiki Litewskiej Paulius Saudargas, dyrektor Muzeum Historii Polski Robert Kostro oraz przedstawiciele Polsko-Litewskiego Zgromadzenia Parlamentarnego.

Scenariusz 24-planszowej wystawy powstał w języku polskim i został przetłumaczony na litewski, ukraiński oraz angielski. Ekspozycja była prezentowana również w innych miastach Litwy (w Kiejdanach, Kownie, Poniewieżu i Szawlach) oraz na Ukrainie (na terenie Chortycy, w Łucku, Kamieńcu Podolskim i Kijowie), a także w Polsce (w Bodzentynie, Michniewie, Sandomierzu, Tarnobrzegu, Zawichocie i Żaganiu).

Wystawę przygotowano z udziałem partnerów instytucjonalnych: Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Litewskiej, Departamentu Mniejszości Narodowych przy Rządzie Republiki Litewskiej.

Exhibitions

The Constitution of 3 May 1791

The mobile exhibition devoted to the Constitution of 3 May 1791 was prepared by the Polish History Museum and the Lithuanian Institute of History in Vilnius. The exhibition formed part of the celebrations of the 230th anniversary of the Constitution of 3 May 1791. The year 2021 in Lithuania was the Year of the 3 May Constitution and the Mutual Pledge of the Two Nations, and in Poland – the Year of the Constitution of 3 May 1791.

The opening ceremony of the exhibition was held on 3 May in Vilnius. It was attended by Deputy Minister of Foreign Affairs of Lithuania Mantas Adomėnas, Ambassador of the Republic of Poland Urszula Doroszewska, Director of the Lithuanian Institute of History Professor Alvydas Nikžentaitis, Director of the Polish History Museum Robert Kostro, and Mayor of Vilnius Remigijus Šimašius.

The exhibition shows what influenced the formation of the Government Act: on the one hand the dynamic development of social thought and courageous reforms in selected areas of life, and on the other the difficult political situation within the country and internationally. It also presents the pride and joy accompanying the enactment of the pioneering law, the enthusiastic reactions of the foreign press, as well as the strength the memory of the Constitution of 3 May 1791 gave to the inhabitants of the Polish-Lithuanian Commonwealth in the dark times of the

partitions and under the communist regime following the Second World War. The authors selected the most characteristic cultural texts illustrating individual phenomena: paintings and literary works, period prints and photographs.

On 19 October, it was presented in the Stained Glass Gallery of the Seimas of the Republic of Lithuania in Vilnius. The ceremony was attended by the President of the Republic of Poland Andrzej Duda, the President of the Republic of Lithuania Gitanas Nausėda, the Deputy Speaker of the Sejm of the Republic of Poland Małgorzata Gosiewska, the Speaker of the Seimas of the Republic of Lithuania Viktorija Čmilytė-Nielsen, the Deputy Speaker of the Seimas of the Republic of Lithuania Paulius Saudargas, Director of the Polish History Museum Robert Kostro,

as well as representatives of the Polish-Lithuanian Parliamentary Assembly.

The scenario of the 24-panel exhibition was created in Polish and translated into Lithuanian, Ukrainian and English. The exhibition was also presented in other cities of Lithuania (Kėdainiai, Kaunas, Panevėžys and Šiauliai) and Ukraine (in Chortyka, Lutsk, Kamianets-Podilskiy and Kyiv), as well as in Poland (Bodzentyn, Michniów, Sandomierz, Tarnobrzeg, Zawichost and Żagań).

The exhibition was prepared with the participation of institutional partners: the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland, the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Lithuania and the Department of National Minorities under the Government of the Republic of Lithuania.



↑ Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Litewskiej Urszula Doroszewska podczas otwarcia wystawy „Konstytucja 3 Maja” w Wilnie 3 maja 2021 r. Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Poland to the Republic of Lithuania, Urszula Doroszewska, during the opening of The Constitution of 3 May exhibition in Vilnius on 3 May 2021



Prezentacja wystawy „Konstytucja 3 Maja” w Sejmie Republiki Litewskiej w Wilnie 19 października 2021 r. Od lewej: dyrektor MHP Robert Kostro, prezydent Republiki Litewskiej Gitanas Nausėda, prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda, przewodnicząca Sejmu Republiki Litewskiej Viktorija Čmilytė-Nielsen

The Constitution of 3 May exhibition displayed at the Seimas of the Republic of Lithuania in Vilnius on 19 October 2021. Left-right: PHM Director Robert Kostro, President of the Republic of Lithuania Gitanas Nausėda, President of the Republic of Poland Andrzej Duda, and Speaker of the Seimas of the Republic of Lithuania Viktorija Čmilytė-Nielsen



Wicemarszałek Sejmu RP Małgorzata Gosiewska podczas prezentacji wystawy „Konstytucja 3 Maja” w Sejmie Republiki Litewskiej w Wilnie 19 października 2021 r.

Deputy Speaker of the Sejm of the Republic of Poland Małgorzata Gosiewska during the presentation of the Constitution of 3 May exhibition at the Seimas of the Republic of Lithuania in Vilnius, 19 October 2021



Prezentacja wystawy „Konstytucja 3 Maja” w Kijowie
The Constitution of 3 May 1791 exhibition displayed in Kyiv



Prezentacja wystawy „Konstytucja 3 Maja” w Kamieńcu Podolskim
The Constitution of 3 May 1791 exhibition displayed in Kamianets-Podilskiy





↑ Od lewej: dyrektor MHP Robert Kostro, dyrektor Narodowego Centrum Kultury dr hab. Rafał Wiśniewski, wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński
 Left-right: PHM Director Robert Kostro, Dr Rafał Wiśniewski, Director of the National Centre for Culture Poland and Prof. Piotr Gliński, Deputy Prime Minister/Minister of Culture and National Heritage

Wystawa „Enigma. Zagadka rozwiązana”

Muzeum Historii Polski we współpracy z Narodowym Centrum Kultury przygotowało wystawę czasową o sukcesie polskich kryptologów i inżynierów, która prezentowana była w dniach 9–28 listopada w Warszawie, w Kordegardzie – Galerii NCK.

W uroczystym otwarciu udział wzięli: wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. dr hab. Piotr Gliński, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Jarosław Sellin, dyrektor MHP Robert Kostro oraz dyrektor Narodowego Centrum Kultury dr hab. Rafał Wiśniewski.

Po raz pierwszy w Polsce pokazany został unikatowy eksponat – „polska Enigma”, maszyna służąca do odczytywania niemieckich szyfrów, dzieło przedwojennego polskiego wywiadu. Po wojnie obiekt znalazł się w zbiorach Instytutu Józefa Pił-

sudskiego w Londynie. W 2020 roku – dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – został zakupiony przez Muzeum Historii Polski i jako jeden z najcenniejszych eksponatów będzie prezentowany na wystawie stałej.

Obok maszyny wykonanej przez Polaków eksponowana była również Enigma wykorzystywana przez niemieckie siły lądowe od początku lat 30. XX wieku. Zwiedzający mogli porównać obie maszyny i przekonać się, że polscy inżynierowie, projektując replikę, odtworzyli wszystkie funkcjonalności niemieckiego pierwowzoru, mimo że nie znali jego wyglądu, o czym świadczą łatwo dostrzegalne różnice konstrukcyjne.

Zwiedzając wystawę można było obejrzeć krótkometrażowy film *Enigma. Mamy nowiny* (produkcja: Fundacja Arma Civitatis, scenariusz i reżyseria: Norbert Rudaś).

Wystawie towarzyszyły podcasty, okolicznościowa jednodniówka „Głosy Historii” oraz film na kanale YouTube. Materiały zostały zrealizowane z udziałem znawcy tematu Enigmy dr. Marka Grajka, kryptologa i autora wielu publikacji i książek historycznych, oraz historyków z Muzeum Historii Polski: Michała Nałęcz-Nieniewskiego i Grzegorza Rutkowskiego – kuratorów wystawy „Enigma. Zagadka rozwiązana”.



Enigma. A Riddle Solved

The Polish History Museum, in cooperation with the National Centre for Culture Poland (Polish acronym ‘NCK’), prepared a temporary exhibition on the success of Polish cryptologists and engineers, which was presented in Warsaw, in Kordegarda – the NCK’s Gallery – between 9 and 28 November.

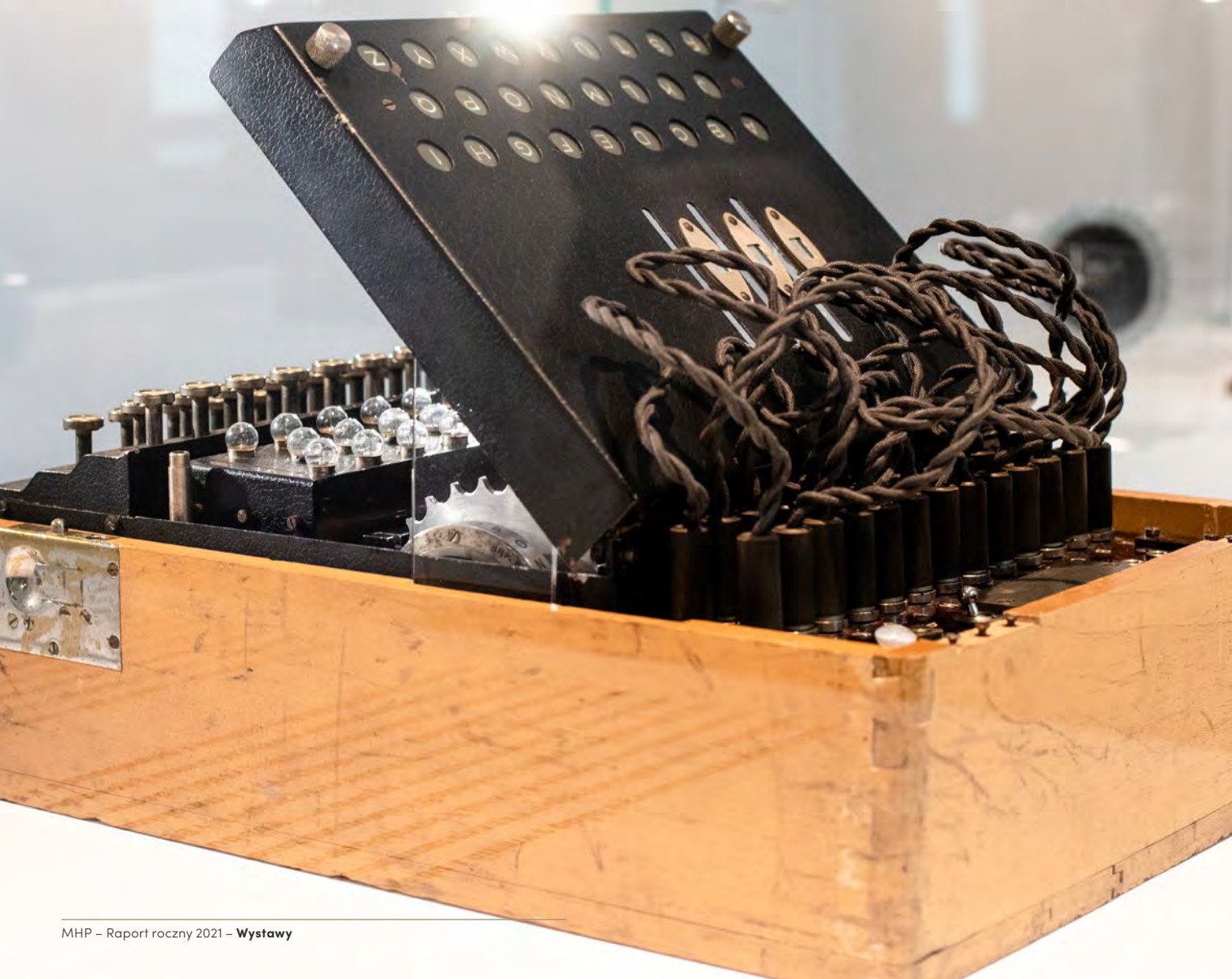
The opening ceremony was attended by the Deputy Prime Minister/Minister of Culture and National Heritage, Prof. Piotr Gliński, Deputy Minister of Culture and National Heritage Jarosław Sellin, PHM Director Robert Kostro and NCK Director Rafał Wiśniewski.

A unique exhibit was presented for the first time in Poland – the ‘Polish Enigma’ – a machine used to decipher German wires, the work of Polish pre-war intelligence. After the war, the object was placed in the collection of the Józef Piłsudski Institute in London. In 2020, thanks to support from the Ministry of Culture and National Heritage, it was purchased by the Polish History Museum and, as one of the most valuable exhibits, it will be presented at the permanent exhibition.

Alongside the machine constructed by Poles, the Enigma used by the German land forces since the early 1930s was also on display. Visitors could compare the two machines and discover that Polish engineers, when designing the replica, recreated all the functionalities of the German original, even though they did not know what it looked like, as evidenced by easily noticeable constructional differences.

While visiting the exhibition, visitors could watch the short film titled *Enigma. We’ve Got News* (orig. *Enigma. Mamy nowiny*, produced by the Arma Civitatis Foundation, written and directed by Norbert Rudaś).

The exhibition was accompanied by podcasts, the occasional one-day publication *Voices of History*, as well as a film on the YouTube channel. The materials were produced with the participation of Dr Marek Grajek, an expert on Enigma, cryptologist and author of many publications and historical books, and historians from the Polish History Museum: Michał Nałęcz-Nieniewski and Grzegorz Rutkowski – curators of the exhibition titled *Enigma. A Riddle Solved*.



Od prawej na pierwszym planie:
wiceminister kultury i dziedzictwa
narodowego Jarosław Sellin,
dyrektor MHP Robert Kostro
Right-left in the foreground:
Jarosław Sellin, Deputy Minister of
Culture and National Heritage and
PHM Director Robert Kostro



Polska replika Enigmy,
Francja 1940–1941
A Polish replica of the Enigma,
France 1940–1941

Wystawa „Polska i Litwa – razem w imię wolności”

Wystawa plenerowa prezentowana na 22 planszach przybliża współpracę ruchów wolnościowych Polski i Litwy, Solidarności i Sąjūdisu, w przełomowych latach 1989–1990. Fotografie i dokumenty przypominają m.in. „żywy łańcuch” – manifestację 2 mln osób w państwach bałtyckich w rocznicę podpisania tajnych protokołów do paktu Ribbentrop–Mołotow, pobyt litewskiej delegacji w Warszawie w grudniu 1989 roku i jej udział w obradach sejmiku RP, a także oświadczenia i deklaracje polskich organów konstytucyjnych o uznaniu niepodległości Litwy i nienaruszalności granic.

Otwarcie ekspozycji odbyło się 6 września w Wilnie. W wydarzeniu udział wzięli m.in. minister spraw zagranicznych RP Zbigniew Rau, minister spraw zagranicznych Litwy Gabrielius Landsbergis, były przywódca Sąjūdisu i przewodniczący litewskiego sejmiku Vytautas Landsbergis, ambasador RP Urszula Doroszewska, autorka scenariusza dr Barbara Jundo-Kaliszewska oraz dyrektor MHP Robert Kostro. Wystawę można było oglądać nie tylko w Wilnie – w listopadzie i grudniu była prezentowana w pałacu Balińskich w Jaszunach.



↑ Otwarcie wystawy „Polska i Litwa – razem w imię wolności” w Wilnie. Od prawej: minister spraw zagranicznych RP prof. dr hab. Zbigniew Rau, dyrektor MHP Robert Kostro
The opening of the exhibition Poland and Lithuania: Together in the Name of Freedom in Vilnius. Right-left: Prof. Zbigniew Rau, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Poland and PHM Director Robert Kostro



← Otwarcie wystawy „Polska i Litwa – razem w imię wolności” w Wilnie. Od lewej: minister spraw zagranicznych RP prof. dr hab. Zbigniew Rau, minister spraw zagranicznych Litwy Gabrielius Landsbergis, ambasador RP w Wilnie Urszula Doroszewska
The opening of the exhibition titled Poland and Lithuania: Together in the Name of Freedom in Vilnius. Left-right: Prof. Zbigniew Rau, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Poland, his Lithuanian counterpart Gabrielius Landsbergis, and Ambassador of the Republic of Poland in Vilnius, Urszula Doroszewska



→ Prezentacja wystawy „Polska i Litwa – razem w imię wolności” w Jaszunach
The Poland and Lithuania: Together in the Name of Freedom exhibition displayed in Jašiūnai



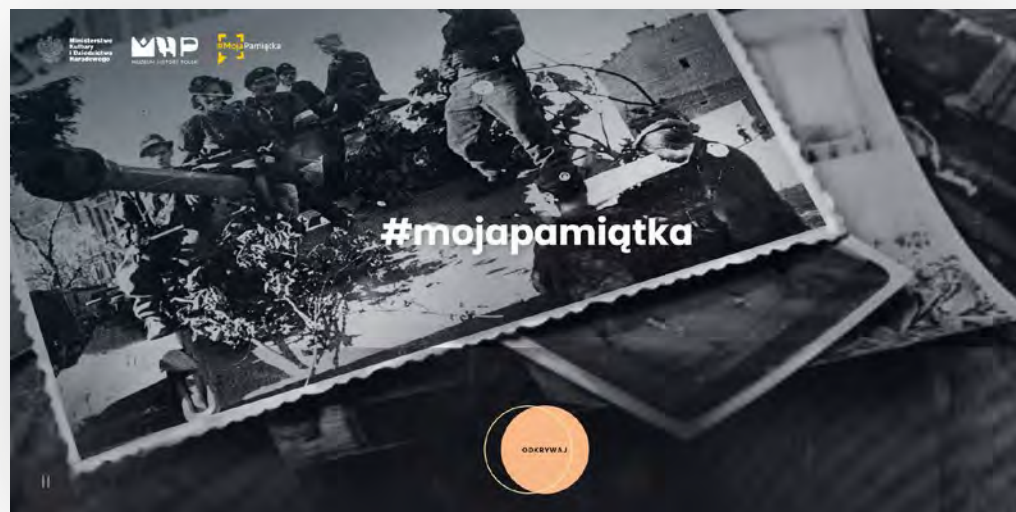
Poland and Lithuania: Together in the Name of Freedom

The open-air exhibition presented on 22 panels sheds some light on the cooperation of Polish and Lithuanian freedom movements, Solidarity and Sąjūdis, in the breakthrough years of 1989–1990. Photographs and documents recall, among others, the ‘living chain’ – a demonstration of 2 million people in the Baltic States on the anniversary of the signing of secret protocols to the Molotov-Ribbentrop Pact, the visit of the Lithuanian delegation to Warsaw in December 1989 and its participation in debates of the Polish Sejm, as well as statements and declarations of Polish constitutional bodies on the recognition of Lithuanian independence and the inviolability of its borders.

The exhibition opening took place in Vilnius on 6 September. The event was attended, among others, by the Minister of Foreign Affairs of the Republic of Poland Zbigniew Rau, the Minister of Foreign Affairs of Lithuania Gabrielius Landsbergis, the former leader of Sąjūdis and the Speaker of the Seimas of Lithuania Vytautas Landsbergis, Ambassador of the Republic of Poland Urszula Doroszewska, the author of the exhibition scenario Dr Barbara Jundo-Kaliszewska, and PHM Director Robert Kostro. The exhibition could be seen not only in Vilnius – it was presented at the Balinski palace in Jašiūnai in November and December.

Wystawa #MojaPamiętka

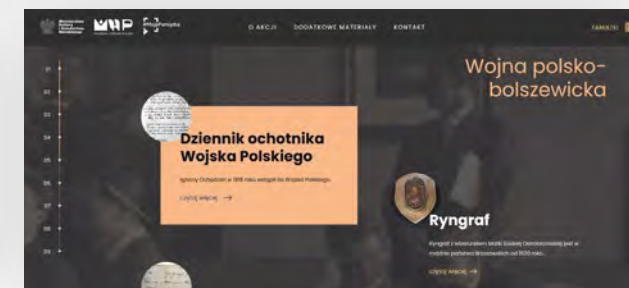
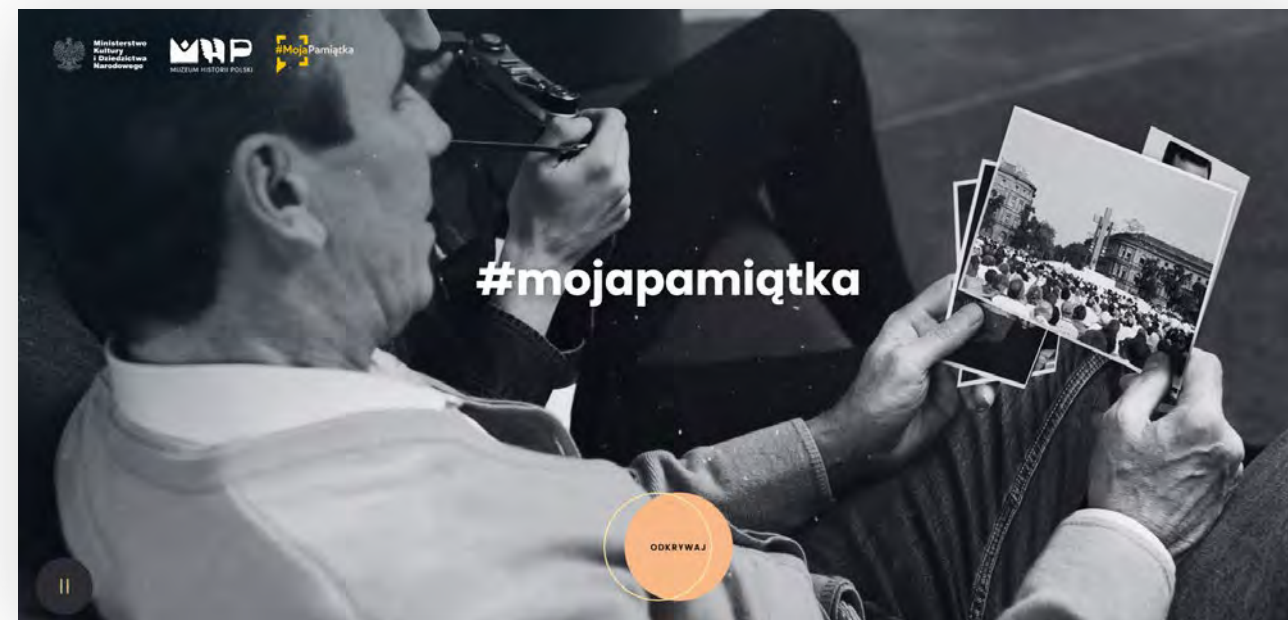
W 2021 roku zakończono prace nad stroną internetową, na której prezentowana jest wirtualna wersja wystawy. Sama wystawa to efekt akcji społecznej #MojaPamiętka, realizowanej przez MHP w 2020 roku z inicjatywy premiera Mateusza Morawieckiego. Przedstawia nadesłane przez seniorów wspomnienia, fotografie, dokumenty i inne materiały źródłowe. Tłem wystawy są najważniejsze wydarzenia z historii Polski XIX i XX wieku, a głównymi bohaterami – osoby, które w trakcie akcji przesłały swoje opowieści i pamiętka. Ważne momenty polskich dziejów najnowszych ukazane są z perspektywy świadków. Wystawa online jest dostępna pod adresem: mojapamiatka.muzhp.pl.



#MySouvenir

In 2021, work was completed on the website where a virtual version of the exhibition is presented. The display itself is the result of the public campaign #MojaPamiętka, implemented by the PHM in 2020 on the initiative of Prime Minister Mateusz Morawiecki. It presents memories, photographs, documents and other source materials sent by senior citizens.

In the exhibition background are the most important events in the history of Poland in the 19th and 20th centuries, and the main characters are the people who sent in their stories and memorabilia during the campaign. Important moments in Poland's recent history are presented from the perspective of witnesses. The online exhibition is available at: mojapamiatka.muzhp.pl.





Wystawa „General Stanisław Maczek i jego żołnierze”

Wystawa stworzona w 2019 roku przez Muzeum Historii Polski we współpracy z Muzeum Generała Maczka w Bredzie opowiada o losach gen. Maczka i jego żołnierzy. Ekspozycja ma formę pawilonu wystawienniczego przystosowanego do transportu. Wykorzystuje najnowsze technologie ekspozycyjne oraz multimedia i przygotowana została w trzech wersjach językowych: polskiej, angielskiej i niderlandzkiej.

Od 20 maja do 27 czerwca ekspozycja gościła w Muzeum Wsi Kieleckiej na terenie Parku Etnograficznego w Tokarni. Następnie w dniach 2 lipca – 1 sierpnia można ją było obejrzeć na dziedzińcu Zamku Lubelskiego, będącego siedzibą Muzeum Narodowego w Lublinie. Od 29 września do 17 października wystawę zaprezentowano w Gdyni, gdzie wpisywała się w program wydarzeń towarzyszących Festiwalowi Filmowemu „Niepokorni, Niezłomni, Wyklęci”. Uzupełnieniem

prezentacji w Gdyni była debata pt. „General Maczek i jego żołnierze. Historia – Literatura – Film”, w której udział wzięli dyrektor MHP Robert Kostro, historyk MHP dr Michał Przeperski, autor publikacji o 1. Dywizji Pancerniej Jacques Wiącek, a także red. Kinga Hałacińska jako moderatorka.



Otwarcie ekspozycji „General Stanisław Maczek i jego żołnierze” w Lublinie, na pierwszym planie kurator wystawy Wojciech Kalwat (MHP)
The opening of the General Stanisław Maczek and his Soldiers exhibition in Lublin, its curator Wojciech Kalwat (PHM) in the foreground

General Stanisław Maczek and his Soldiers

Created in 2019 by the Polish History Museum in cooperation with the General Maczek Museum in Breda, the exhibition tells the story of General Maczek and his soldiers. Taking the form of a transportable exhibition pavilion, it uses the latest exhibition technologies and multimedia, and has been prepared in three language versions: Polish, English and Dutch.

From 20 May to 27 June, the exhibition was hosted by the Museum of the Kielce Region Countryside located in the Ethnographic Park in Tokarnia. Then, from 2 July to 1 August, it could be seen in the courtyard of Lublin Castle, which is the seat of the National Museum in Lublin. From 29 September to 17 October, the exhibition was presented in Gdynia, where it formed part of the program of events accompanying the ‘Unruly, Unbreakable, Cursed’ Film Festival. The pres-

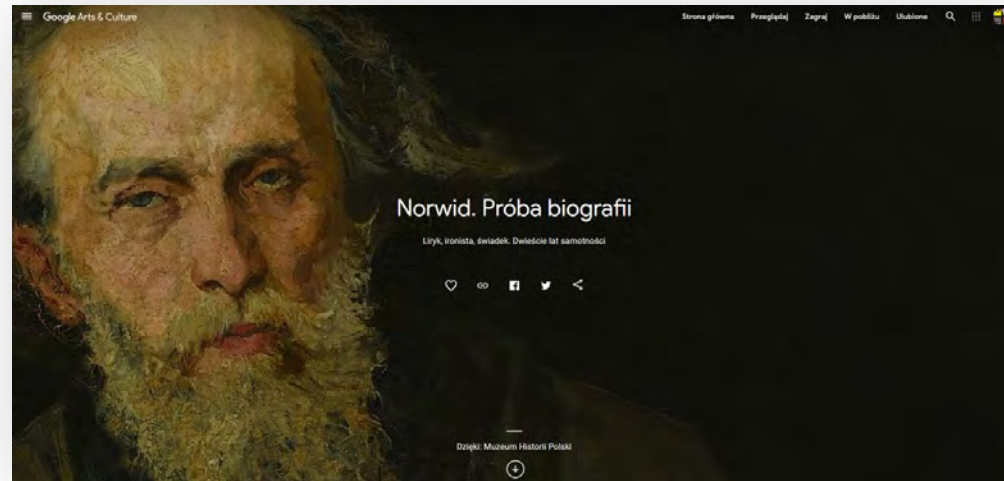
entation in Gdynia was complemented by a debate titled ‘General Maczek and his Soldiers: History – Literature – Film’ attended by PHM Director Robert Kostro, PHM historian Dr Michał Przeperski, the author of a publication about the 1st Armoured Division Jacques Wiącek, and the editor Kinga Hałacińska as moderator.



Otwarcie wystawy „General Stanisław Maczek i jego żołnierze” w Muzeum Wsi Kieleckiej na terenie Parku Etnograficznego w Tokarni. Od lewej: starosta kielecki Mirosław Gębski, wicedyrektor Muzeum Wsi Kieleckiej Jarosław Karyś, wicedyrektor MHP Anna Piekarska, kurator wystawy Wojciech Kalwat (MHP), dyrektor Muzeum Wsi Kieleckiej Tadeusz Sikora
Opening of the General Stanisław Maczek and his Soldiers exhibition at the Museum of the Kielce Region Countryside on the premises of the Ethnographic Park in Tokarnia. Left-right: Kielce starost Mirosław Gębski, Deputy Director of the Museum of the Kielce Region Countryside Jarosław Karyś, PHM Deputy Director Anna Piekarska, the exhibition’s curator Wojciech Kalwat (PHM), and Director of the Museum of the Kielce Region Countryside Tadeusz Sikora



Prezentacja wystawy „General Stanisław Maczek i jego żołnierze” w Gdyni
The General Stanisław Maczek and his Soldiers exhibition displayed in Gdynia



Wystawy internetowe realizowane we współpracy z Google

Muzeum Historii Polski kontynuuje udział w międzynarodowym projekcie Google Arts & Culture, w ramach którego wybrane instytucje muzealne z całego świata prezentują treści w formie cyfrowej. W 2021 roku na platformie Google ukazały się trzy premierowe wystawy przygotowane przez MHP: „Konstytucja 3 Maja. Historia pierwszej europejskiej konstytucji” o dziejach powstania i upadku Ustawy Rządowej z 1791 roku, czteroczęściowa wystawa przybliżająca życie, twórczość, myśl i recepcję dorobku Cypriana Kamila Norwida oraz ekspozycja poświęcona najdawniejszym polskim zielnikom drukowanym (składająca się z modułów: „Ogrody zdrowia – pierwsze polskie zielniki drukowane”, „O praktycznym zastosowaniu zielników”, „Ku ilustracji naukowej”), opracowana przez wydział „Artes Liberales” UW i Muzeum Historii Polski przy współpracy badawczej Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM. Aktualnie pod adresem www.wystawy.muzhp.pl jest dostępnych blisko 30 wystaw przygotowanych przez Muzeum Historii Polski, w polskiej i angielskiej wersji językowej.

Online exhibitions delivered in cooperation with Google

The Polish History Museum continues its participation in the international Google Arts & Culture project, in which selected museum institutions from around the world present content in digital form. In 2021, three exhibitions prepared by the PHM premiered on the Google platform: The Constitution of 3 May 1791. The History of the First European Constitution about the history of the rise and fall of the Government Act of 1791, a four-part exhibition introducing the life, works, thought and reception of Cyprian Kamil Norwid's oeuvre, and an exhibition devoted to the earliest Polish printed herbaria (consisting of modules titled *Gardens of Health – the first Polish printed herbaria, On the practical application of herbaria and Towards scientific illustration*), developed by the Liberal Arts Faculty of the University of Warsaw and the Polish History Museum with the research collaboration of the Faculty of Polish and Classical Philology of the Adam Mickiewicz University in Poznań. Currently, nearly 30 exhibitions prepared by the Polish History Museum are available in Polish and English at www.wystawy.muzhp.pl.

Wystawa „Odwaga i pojednanie”

Na terenie kompleksu pałacowego w Krzyżowej od 2014 roku Muzeum prezentuje plenerową wystawę stałą, która opowiada o historii relacji polsko-niemieckich w XX wieku – o niemieckiej agresji i dialogu wiodącym do pojednania.

W 2021 roku MHP, dzięki dotacji uzyskanej od MKiDN, poddało ekspozycję niezbędnym pracom renowacyjnym – m.in. odnowiono napisy, wymieniono siedziska amfiteatru plenerowego, dokonano naprawy oświetlenia oraz zamontowano tabliczki z kodami QR.

Courage and Reconciliation

Since 2014, the Museum has been offering a permanent open-air exhibition on the grounds of the palace complex in Krzyżowa that tells the story of Polish-German relations in the 20th century: from the German invasion of Poland to dialogue leading to reconciliation.

In 2021, thanks to a donation from the Ministry of Culture and National Heritage, the Museum performed necessary renovation work on the exhibition, such as restoring the inscriptions, replacing the seats of the outdoor amphitheatre, repairing the lighting and installing QR code signs.



Wystawa „Odwaga i pojednanie”, Krzyżowa
Courage and Reconciliation



Projekty edukacyjne

Educational projects

5.

Projekty edukacyjne

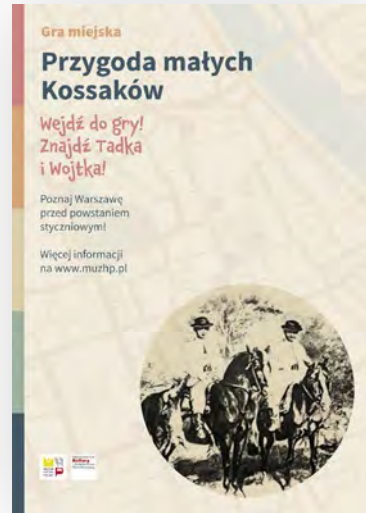
Lekcje muzealne

Dział edukacyjny MHP ma w swojej ofercie 65 tematów lekcji muzealnych dla uczniów każdego poziomu edukacyjnego. W 2021 roku pojawiły się nowe tematy lekcji, związane m.in. z pokoleniem Kolumbów, III powstaniem śląskim i plebiscytem na Śląsku. Lekcje prowadzone były online, także dla środowisk polonijnych.

Ferie z Muzeum Historii Polski

W czasie ferii zimowych zrealizowano projekt, na który składały się następujące propozycje edukacyjne dla dzieci i młodzieży:

- konkurs „Spacerownik rodzinny” na opracowanie trasy spaceru rodzinnego po okolicy, w której się mieszka (na konkurs wpłynęło kilkanaście prac z różnych regionów Polski; najlepsze propozycje zostały opublikowane na stronie internetowej MHP);
- gra miejska „Przygoda małych Kossaków” – bezobsługowa gra pozwalająca na poznanie Warszawy, takiej jaką była w czasach poprzedzających powstanie styczniowe.



Gra miejska „Warszawska ferajna na tropie Bzika”

Z okazji Dnia Dziecka przygotowana została gra rodzinna, której uczestnicy poznawali zakamarki warszawskiego Jazdowa, rozwiązywali łamigłówki i zadania tematycznie związane z dzieciństwem w okresie dwudziestolecia międzywojennego.

Educational projects

Museum lessons

The educational department of the PHM offers 65 museum lesson topics for students at all educational levels. In 2021, new lesson topics were added, focusing, among others, on the Generation of Columbuses, the Third Silesian Uprising and the self-determination referendum in Silesia on whether to be part of Poland or Germany. Lessons were conducted online, also for Polish communities abroad.

Winter holidays with the Polish History Museum

During the winter holidays a project was carried out consisting of the following educational proposals for children and youth:

- the Family Walking Tour competition involving the design of a route for a family walk in the area where one lives (over a dozen entries from various regions of Poland were submitted; the best proposals were published on the PHM website);
- ‘The Adventure of the Little Kossaks’ city game – an unsupervised game allowing players to learn about Warsaw as it was in the times preceding the January Uprising.

City game The Warsaw Gang on the Trail of Bzik

On the occasion of Children’s Day a family game was prepared, the participants of which got to know the nooks and crannies of Warsaw’s quarter of Jazdów, as well as solving puzzles and tasks thematically related to childhood in the interwar period.



↑ Gra miejska „Warszawska ferajna na tropie Bzika”
City game The Warsaw Gang on the Trail of Bzik

Pakiet edukacyjny do filmu *Żeby nie było śladów*

Muzeum zostało partnerem edukacyjnym filmu Jana P. Matuszyńskiego *Żeby nie było śladów*, który opowiada o zabójstwie Grzegorza Przemyska i zacieraniu śladów zbrodni przez komunistyczne organy ścigania i sądownictwo. W ramach współpracy z firmą Kino Świat powstał bezpłatny pakiet edukacyjny. Wśród materiałów znalazły się scenariusze lekcji historii, języka polskiego i propozycje na godzinę wychowawczą. Poruszają one takie tematy, jak: obraz sprawy Przemyska w środkach masowego przekazu, mechanizm działania państwa totalitarnego czy opór społeczny w okresie stanu

wojennego. Uzupełnieniem materiałów jest słownik zawierający krótkie biografie postaci pojawiających się w fabule oraz wytłumaczenie podstawowych pojęć związanych z wydarzeniami, które zostały pokazane w filmie. Jednym z elementów pakietu jest też propozycja spaceru po Warszawie śladami Grzegorza Przemyska.

Spacer

W 2021 roku wśród nowych propozycji pojawiła się trasa wiodąca warszawskimi śladami Cypriana Kamila Norwida. Spacer „Młodość poety” odbył się 25 września i pozwolił uczestnikom poznać najważniejsze miejsca stolicy w życiu wieszca.



Wykłady dla Uniwersytetów Trzeciego Wieku

Jesienią 2021 roku zostały wznowione wykłady dla seniorów UTW w Nowym Dworze Mazowieckim. W ofercie MHP obecnie znajduje się blisko 20 wykładów, które przybliżają wybrane tematy, m.in. dwór polski, Konstytucja 3 Maja, Powstanie Warszawskie, Polacy w II wojnie światowej czy historia polskiej kryptologii.



← Na pierwszym planie Weronika Kołacz z działu edukacyjnego MHP, prowadząca spacer „Młodość poety”
In the foreground, Weronika Kołacz from the PHM's Educational Department, leading the walk titled 'The Poet's Youth'

Educational package for the film *Leave No Traces*

The Museum became an educational partner of Jan P. Matuszyński's film *Leave No Traces* (orig. *Żeby nie było śladów*), which tells the story of the murder of Grzegorz Przymek and the covering up of the traces of the crime by communist law enforcement agencies and judiciary. A free educational package was created in cooperation with Kino Świat. The materials include scenarios for history and Polish language lessons, as well as suggestions for a weekly homeroom session. They cover such topics as: the image of Przymek's case in the mass media, the mechanism of operation of a totalitarian state or social resistance during martial

law. The materials are supplemented by a glossary containing short biographies of characters appearing in the plot and explanations of basic terms connected with events shown in the film. One of the elements of the package is also a proposal for a walk around Warsaw in the footsteps of Grzegorz Przymek.

Walks

In 2021, the new proposals included a route leading through Warsaw in the footsteps of Cyprian Kamil Norwid. 'The Poet's Youth' walk took place on 25 September and allowed participants to get to know the most important places in the capital in the life of the bard.

Lectures for Universities of the Third Age

Lectures for seniors of the University of the Third Age in Nowy Dwór Mazowiecki resumed in autumn 2021. Currently, the PHM offers nearly 20 lectures, which introduce selected topics, including the Polish manor, the Constitution of 3 May 1791, the Warsaw Rising, Poles in the Second World War, or the history of Polish cryptology.



Dyrektor MHP Robert Kostro podczas konferencji #Historia naszej wolności PHM Director Robert Kostro during the conference #History of our Freedom

#Historia naszej wolności

Muzeum było zaangażowane w kampanię realizowaną we współpracy z Wojewodą Mazowieckim w ramach programu „Niepodległa”. Osią kampanii były trzy daty: 1946, 1956 i 1981. MHP zostało partnerem konkursu edukacyjnego dla młodzieży na reportaże literacki opisujący jedno z wydarzeń historycznych, które miały miejsce w 1946, 1956 lub 1981 roku. W ramach projektu zostały przygotowane również karty z informacjami merytorycznymi do umieszczenia w mediach społecznościowych.

Młodzieżowe Kluby Historyczne im. Kazimierza Moczarskiego 2021

Muzeum współpracowało z Fundacją im. Kazimierza i Zofii Moczarskich jako partner projektu związanego z klubami książki historycznej, które funkcjonują przy 12 szkołach ponadpodstawowych w Polsce (m.in. w Krośnie, Radomiu, Suwałkach, Warszawie i Zawadzkiem). W ramach projektu młodzież przyznała swoją nagrodę za najciekawszą książkę nt. historii najnowszej. W 2021 roku laureatką była Karolina Sulej, autorka reportażu *Rzeczy osobiste. Opowieść o ubraniach w obozach koncentracyjnych i zagłady*.

Projekt „Blżej siebie”

Celem programu zrealizowanego przez Fundację Edukacyjną im. Jana Karłowicza we współpracy z Muzeum Historii Polski było rozwijanie postawy świadomego obywatela poprzez zainteresowanie uczniów polską historią i dziedzictwem oraz angażowanie w aktywności związane z historią i kulturą małych ojczyzn. W projekcie wzięło udział 129 uczniów z czterech szkół z województwa mazowieckiego. W ramach przedsięwzięcia odbyły się spotkania ze świadkami historii, warsztaty komunikacyjne i warsztaty nt. historii mówionej. Efektem projektu jest materiał zawierający wywiady, relacje i reportaże, które dokumentują doświadczenie pandemii w lokalnym środowisku uczestników.

#History of our Freedom

The Museum was involved in a campaign carried out in cooperation with the Mazovian Governor within the framework of the Niepodległa (Independent Poland) program. The axis of the campaign was three dates: 1946, 1956 and 1981. The PHM became a partner in an educational competition for young people for a literary report describing one of the historical events that took place one of those years. The project also included fact sheets for posting on social media.

Kazimierz Moczarski Youth History Clubs 2021

The Museum cooperated with the Kazimierz and Zofia Moczarski Foundation as a partner in a project related to history book clubs operating at twelve secondary schools in Poland (including Krosno, Radom, Suwałki, Warsaw and Zawadzkie). As part of the project, young people award their own prize for the most interesting book on contemporary history. In 2021, the winner was Karolina Sulej, author of the reportage titled *Personal Effects: A Story about Clothes in Concentration and Extermination Camps* (orig. *Rzeczy osobiste. Opowieść o ubraniach w obozach koncentracyjnych i zagłady*).

Closer project

The aim of the program carried out by the Jan Karłowicz Educational Foundation in cooperation with the Polish History Museum was to develop the attitude of an informed citizen by getting students interested in Polish history and heritage, and engaging them in activities related to the history and culture of their local areas. The project involved 129 young students from four schools in the Mazowieckie Voivodeship. The project included meetings with witnesses of history, as well as communication and oral history workshops. The result of the project is material containing interviews, accounts and reports documenting the experience of the COVID-19 pandemic in the participants' local environment.



Gra miejska „Warszawska ferajna na tropie Bzika” City game The Warsaw Gang on the Trail of Bzik



Projekty internetowe

Online projects

6.



Projekty internetowe

Muzeum Historii Polski Online

W związku z pandemią duża część aktywności Muzeum została przeniesiona do Internetu. W 2021 roku MHP kontynuowało projekt Muzeum Historii Polski Online – na głównej stronie internetowej muzhp.pl udostępniona jest specjalna zakładka Muzeum Online.

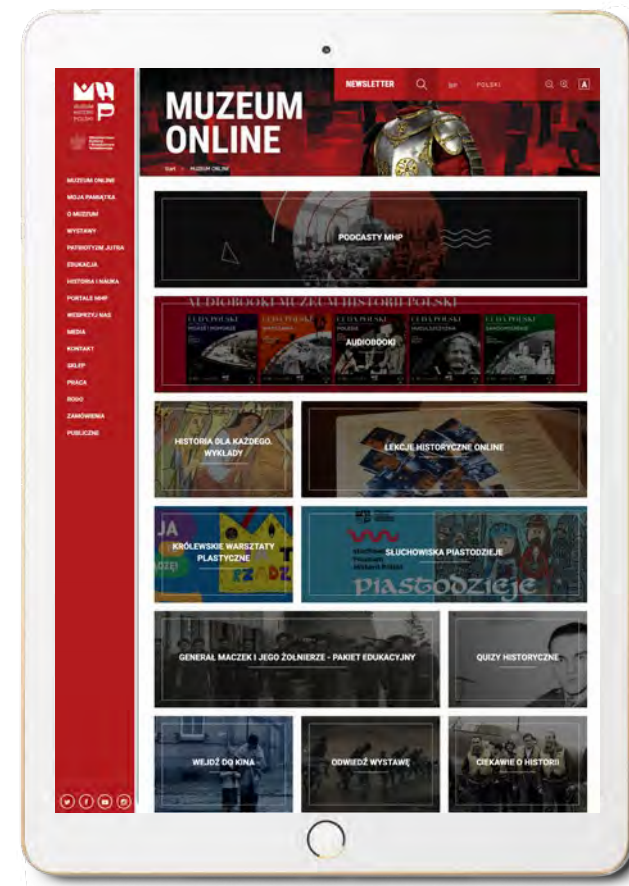
Na podstronach można znaleźć materiały tworzone przez MHP, w atrakcyjny i nowoczesny sposób przybliżające historię Polski. Główne sekcje tematyczne to:

- **Quizy historyczne** – poświęcone najróżniejszym tematom, w tym historii politycznej, militarnej i szeroko rozumianej kulturze;

- **Wejść do kina** – prezentacja filmów dokumentalnych MHP;
- **Odwiedź wystawę** – sekcja prezentująca wystawy internetowe umieszczone na międzynarodowej platformie Google Arts & Culture;
- **Ciekawie o historii** – artykuły historyczne i wywiady;
- **Wirtualna biblioteka** – ok. 30 pozycji o tematyce historycznej bezpłatnie dostępnych na platformie NGOteka.pl;
- **Święta** – zakładka okolicznościowa prezentująca artykuły historyczne i ciekawostki na temat wybranych świąt: Wielkanocy, Bożego Narodzenia oraz Dnia Dziecka.

Ponadto znaczną część Muzeum Online zajmują zakładki z materiałami edukacyjnymi dla uczniów, które są stale rozbudowywane:

- **Historia dla najmłodszych** – materiały dla dzieci, które nie uczą się jeszcze historii w szkołach; materiały zawierają krótkie informacje historyczne i zachęcają do aktywności plastycznej związanej z omawianym tematem;
- **Historia dla uczniów klas IV–VI** – materiały dla uczniów szkół podstawowych nawiązujące tematycznie do podstawy programowej, uzupełniane proponowanymi aktywnościami plastycznymi lub ćwiczeniami źródłowymi;



Online projects

Polish History Museum Online

Owing to the pandemic, a large portion of the Museum's activity has moved online. The PHM has developed a project titled 'The Polish History Museum Online' – a special tab is available on its main website www.muzhp.pl: 'Museum Online'.

The subpages contain materials created by the PHM that familiarise the user with Polish history in an attractive and modern manner. The main thematic sections are:

- **History quizzes** – devoted to a wide range of topics, including political history, military history and culture in the broadest sense;

- **Enter the cinema** – presentation of PHM documentaries;
- **Visit an exhibition** – a section presenting online exhibitions hosted on the international Google Arts & Culture platform;
- **About history** in an interesting way – historical articles and interviews;
- **Virtual library** – approximately 30 historical items available free of charge on the NGOteka.pl platform;
- **Holidays** – an occasional tab presenting historical articles and fun facts about selected holidays: Easter, Christmas and Children's Day.

In addition, a significant part of the Online Museum is taken up by tabs with educational materials for students, which are constantly expanded:

- **History for the youngest** – materials for children who do not yet study history at school containing concise historical information and encouraging them to engage in producing graphic art related to a given subject;
- **History for schoolchildren in grades 4–6** – materials for primary-school students thematically referencing the core curriculum, supplemented with suggested graphic art activities or source exercises;

- **Historia dla uczniów klas VII–VIII** – materiały dla uczniów najstarszych klas szkoły podstawowej zawierające analizę materiałów źródłowych oraz rozwijające tematy, które mogą wzbudzić szczególne zainteresowanie młodego człowieka;
- **Pomocne dla maturzystów** – materiały przeznaczone dla uczniów szkół ponadpodstawowych, pozwalające na zdobywanie nowej wiedzy oraz powtórzenie materiału; poza zagadnieniami związanymi z podstawą programową w zakładce znalazło się sporo ciekawostek i materiałów uzupełniających.

W osobnych zakładkach znajdują się lekcje historyczne online, pakiety edukacyjne, trasy spacerów, warsztaty plastyczne i słuchowiska z cyklu „Piastodziej”. W sumie w zakładkach edukacyjnych umieszczono ok. 100 materiałów dla uczniów i nauczycieli.



Audiobooki

Muzeum Historii Polski w 2021 roku zrealizowało serię audiobooków pt. „Cuda Polski”. Inspiracją do nagrań były wydane w okresie II RP ilustrowane przewodniki pod tym samym tytułem, które cieszyły się dużym zainteresowaniem i odgrywały ważną rolę w budowaniu wśród Polaków dumy z własnego kraju, świadomości jego przyrodniczych walorów i bogatej historii. Współczesnym odbiorcom „Cuda Polski” pomogą zrozumieć, jak wyglądał nasz kraj w dwudziestolecie międzywojennym, jak patrzyliśmy wówczas na naszą historię i co było przedmiotem naszej dumy.

MHP wybrało do nagrania pięć tytułów: *Warszawę* Aleksandra Janowskiego, *Polesie* i *Huculszczyznę* Ferdynanda A. Ossendowskiego, *Morze i Pomorze* Jerzego Smoleńskiego, *Sandomierskie* Aleksandra



Patkowskiego. Wszystkie książki z serii są czytane przez znanych aktorów: Danutę Stenkę, Wiktora Zborowskiego, Olę Bołądź, Marcina Bosaka oraz Krzysztofa Czczot.

16 października odbyła się premiera audiobooków, która była transmitowana online. W wydarzeniu wzięł udział dyrektor MHP Robert Kostro, Wojciech Kalwat (MHP, pomysłodawca serii) i Krzysztof Czczot, jeden z aktorów biorących udział w projekcie.

Przedsięwzięcie zostało sfinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2022. Audiobooki dostępne są bezpłatnie na portalu muzhp.pl, kanale YouTube Muzeum Historii Polski, w aplikacji Audioteka, a także księgarni internetowej Publio.

- **History for schoolchildren in grades 7–8** – materials for the most senior primary-school students featuring analyses of source materials and further themes that may arouse special interest in young people;
- **Useful for final secondary school examinees** – materials intended for secondary-school students facilitating the acquisition of new knowledge and material repetition. Apart from the themes related to the core curriculum, the tab includes a handful of fun facts and supplementary material.

Separate tabs include online history lessons, educational packages, walking routes, art workshops and dramatised audio recordings from the ‘History of the Piasts’ series. In total, the educational tabs feature around 100 pieces for both students and teachers.



Od lewej: kierownik działu projektów kulturalnych i współpracy z zagranicą MHP, pomysłodawca serii audiobooków „Cuda Polski” Wojciech Kalwat, Krzysztof Czczot, jeden z aktorów biorących udział w projekcie, dyrektor MHP Robert Kostro
Left-right: Head of the PHM’s Cultural Projects and International Cooperation, simultaneously the originator of the audiobook series titled *The Wonders of Poland* Wojciech Kalwat, Krzysztof Czczot, one of the actors participating in the project, and PHM Director Robert Kostro

Audiobooks

In 2021, the Polish History Museum produced a series of audiobooks titled *The Wonders of Poland*. The recordings were inspired by illustrated guidebooks of the same title, published in the period of the Second Polish Republic, which enjoyed great interest and played an important role in building pride in one’s country, awareness of its natural qualities and rich history. For contemporary audiences, *The Wonders of Poland* will help them understand what our country looked like in the interwar period, how we viewed our history at the time, and what we were proud of.

The PHM has selected five titles to be recorded: *Warsaw* (orig. *Warszawa*) by Aleksander Janowski, *Polesia* (orig. *Polesie*) and *Hutsulshchyna* (orig. *Huculszczyzna*) by Ferdynand A. Ossendowski, *The Sea and Pomerania* (orig. *Morze i Pomorze*) by

Jerzy Smoleński, and *Sandomierz Region* (orig. *Sandomierskie*) by Aleksander Patkowski. All books in the series are read by well-known actors: Danuta Stenka, Wiktor Zborowski, Olga Bołądź, Marcin Bosak and Krzysztof Czczot.

On 16 October, the premiere of the audiobooks took place, which was broadcast online. The event was attended by PHM Director Robert Kostro, Wojciech Kalwat (PHM, the originator of the series) and Krzysztof Czczot, one of the actors taking part in the project.

The project was funded by the Ministry of Culture and National Heritage as part of the Multiannual Program *Niepodległa* for 2017–2022. The audiobooks are available free of charge at muzhp.pl, the PHM’s YouTube channel, in the Audioteka application, as well as the Publio online bookstore.



Podcasty MHP

W 2021 roku MHP kontynuowało realizację podcastów. Nagrania pod hasłem „1000 lat. Prześwietlenie” skupiają uwagę na kluczowych wydarzeniach z historii Polski – od jej początków aż po współczesność. W 2021 roku wyprodukowanych zostało ok. 30 podcastów dotyczących m.in. stanu wojennego, powstania listopadowego, odsieczy wiedeńskiej, udziału kobiet w Powstaniu Warszawskim czy magii w średniowieczu. Audycje przygotowane przez red. Łukasza Starowieyskiego przy współudziale historyków i kuratorów wystawy stałej MHP adresowane są głównie do uczniów szkół średnich oraz osób interesujących się historią. Podcasty udostępniono nieodpłatnie na kanale YouTube MHP, stronie muzhp.pl, w aplikacji Audioteka.pl, a ponadto są one

publikowane na najważniejszych platformach, takich jak Spotify, Google Podcasts, Apple Podcasts, Chrome i Firefox.

Na kanale YouTube Muzeum Historii Polski w 2021 roku podcasty osiągnęły wynik 245 tys. wyświetleń.

Wykłady „Historia dla każdego”

Na kanale YouTube MHP w 2021 roku zostało opublikowanych 14 półgodzinnych wykładów o historii Polski, obejmujących epoki od średniowiecza po XX wiek. Autorami są wybitni naukowcy – wśród nich prof. Jolanta Choińska-Mika, prof. Andrzej Chwalba, prof. Antoni Dudek, prof. Andrzej Nowak, prof. Janusz Odziemkowski. Wykłady przybliżają wybrane zagadnienia i zdarzenia z historii Polski, m.in. Bitwę Warszawską, bitwę pod Grunwaldem, demokrację szlachecką czy fenomen Legionów Polskich.

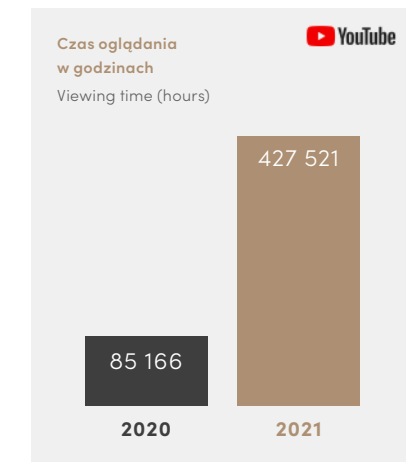
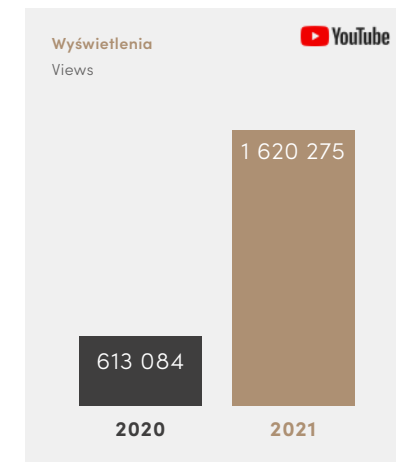
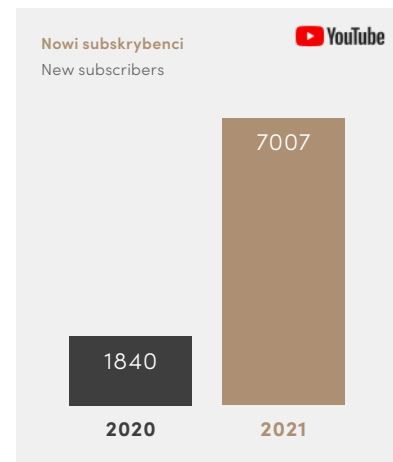


Strona internetowa Muzeum oraz aktywność na portalach społecznościowych

W serwisie internetowym Muzeum Historii Polski (www.muzhp.pl) publikowane są informacje o działalności Muzeum, materiały edukacyjne oraz artykuły na temat znaczących wydarzeń historycznych.

W 2021 roku liczba odsłon na stronie www.muzhp.pl wyniosła 2,1 mln w porównaniu z 1,4 mln w 2020. Liczba użytkowników wzrosła w stosunku do 2020 roku o 51,97% i wyniosła 1,3 mln.

W 2021 roku MHP przystąpiło do rozwijania kanału YouTube MHP, gdzie zgromadzona została duża biblioteka filmów i podcastów wyprodukowanych przez Muzeum.



Podcasty MHP

In 2021, the PHM continued to produce podcasts. The series titled 1,000 Years. An Examination focuses on key events in Poland's history – from its beginning up until our time. In 2021, around 30 podcasts were developed on subjects such as martial law, the November Uprising, the Battle of Vienna, women's participation in the Warsaw Rising or sorcery in the Middle Ages. Prepared by Łukasz Starowieyski in cooperation with historians and curators of the PHM's permanent exhibition, these recordings are intended primarily for secondary school students and individuals interested in history. The podcasts are available free of charge on the PHM's YouTube channel, the website www.muzhp.pl, in the application Audioteka.pl, as well as additionally published on major platforms

such as Spotify, Google Podcasts, Apple Podcasts, Chrome and Firefox. In 2021, the podcasts reached 245,000 views on the Museum's YouTube channel.

'History for Everyone' online lectures

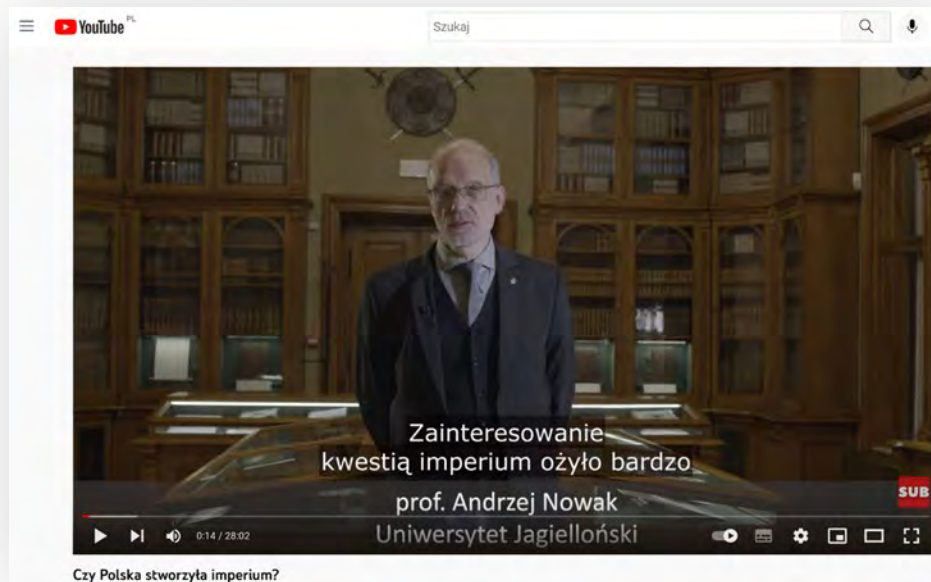
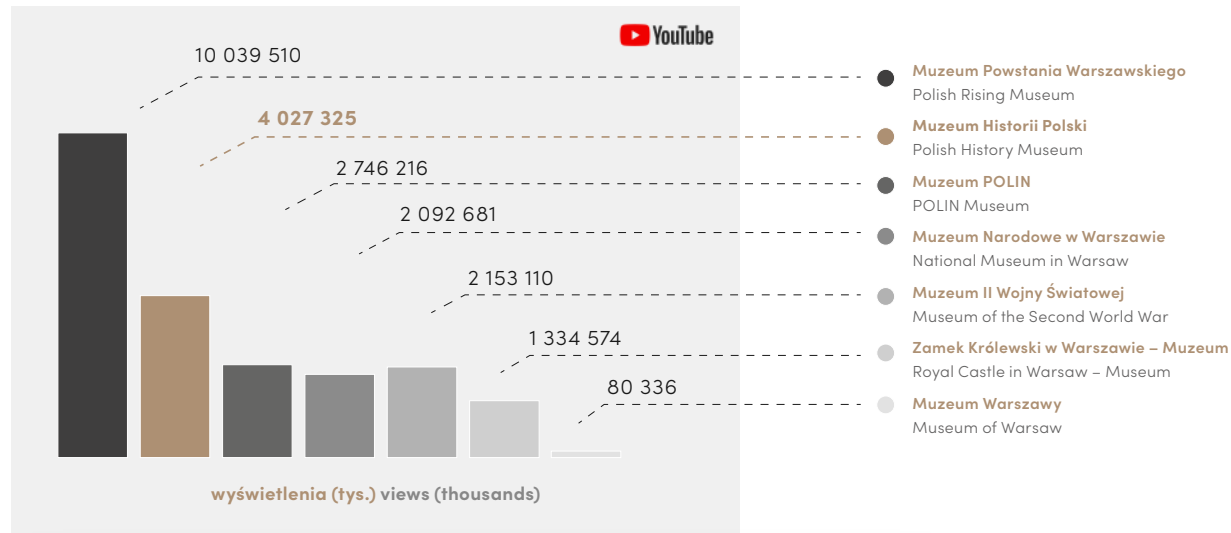
Fourteen 30-minute-long lectures on Polish history were uploaded to the PHM's YouTube channel in 2021, covering periods from the Middle Ages to the 20th century. The authors are eminent scholars, including Prof. Jolanta Choińska-Mika, Prof. Andrzej Chwalba, Prof. Antoni Dudek, Prof. Andrzej Nowak, and Prof. Janusz Odziemkowski. The lectures present selected issues and events from the history of Poland, including the Battle of Warsaw, the Battle of Grunwald, democracy of the nobility, and the phenomenon of the Polish Legions.

The Museum's website and social media activity

The website of the Polish History Museum (www.muzhp.pl) publishes information about the Museum's activities, educational materials and articles on significant historical events.

In 2021 the number of views on www.muzhp.pl reached 2.1 million compared to 1.4 million in 2020. The number of users increased by 51.97% compared to 2020 and amounted to 1.3 million.

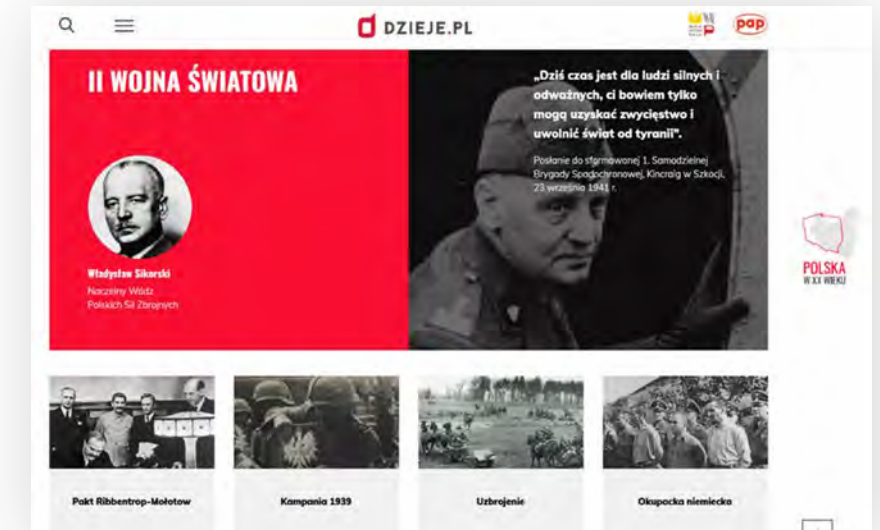
In 2021, the PHM began expanding its YouTube channel, where a large library of videos and podcasts produced by the Museum was collected.



Dzieje.pl – multimedialny portal historyczny

Muzeum wspólnie z Polską Agencją Prasową od 2010 roku prowadzi stronę internetową o tematyce historycznej: dzieje.pl. Koncentruje się ona na historii XX wieku oraz publikuje aktualności dotyczące dziedzictwa kulturowego i rocznic historycznych obchodzonych w całej Polsce.

W 2021 roku w zakresie materiałów nt. ważnych rocznic zrealizowano zakładki o 230-leciu Konstytucji 3 Maja, 100. rocznicy traktatu ryskiego i III powstania śląskiego, 80. rocznicy powołania Armii Andersa, a także podpisania układu Sikorski-Majski, 65. rocznicy poznańskiego czerwca oraz moduł poświęcony 40. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Zarejestrowano przeszło 50 autorskich wywiadów z czołowymi polskimi historykami oraz szefami instytucji zajmujących się historią i dziedzictwem, przygotowano liczne relacje z debat i konferencji historycznych. Poszerzona została również baza biogramów postaci historycznych, uzupełniono dział „Dziedzictwo kulturowe za granicą” (we współpracy z Instytutem Polonika) i wprowadzono multimedia (fotocasty) związane z rocznicami historycznymi.



Dzieje.pl – a multimedia history portal
Since 2010, together with the Polish Press Agency, the Museum has been managing a website devoted to history called dzieje.pl. Its focus is 20th-century history, yet it also features current news on cultural heritage and historical anniversaries observed nationwide.

In 2021, as far as materials on important anniversaries are concerned, tabs appeared on the 230th anniversary of the Constitution of 3 May 1791, the centenary of the Riga Treaty and the Third Silesian Uprising, the 80th anniversary of Gen. Anders' Army, as well as the signing of the Sikorski-Mayski Agreement, the

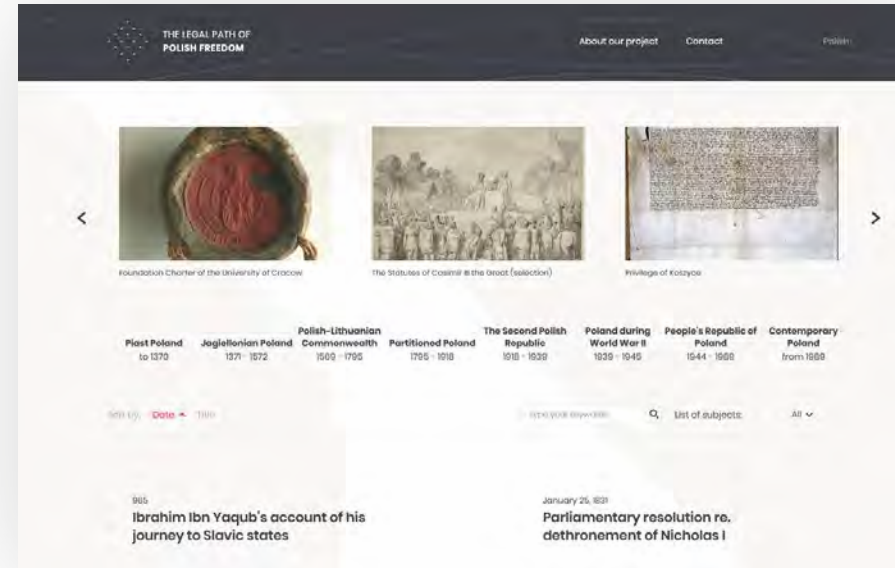
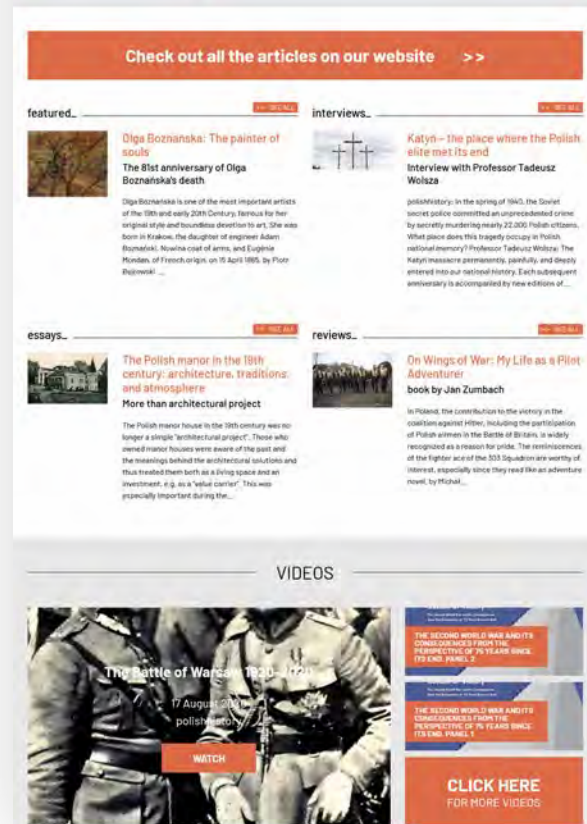
65th anniversary of the Poznań protests of 1956 and a module devoted to the 40th anniversary of the introduction of martial law. Over 50 original interviews with leading Polish historians and heads of institutions dealing with history and heritage were recorded, and numerous accounts of debates and historical conferences prepared. Furthermore, the database of biographical entries of historical figures was expanded, new content added in the section titled Cultural Heritage Abroad has been expanded (in collaboration with the Polonica Institute), and multimedia (photocasts) introduced related to historical anniversaries.

Polishhistory.pl – anglojęzyczny portal historyczny

Portal prowadzony przez MHP od 2009 roku jest platformą przeznaczoną dla zagranicznych historyków i badaczy dziejów Polski, a także dla osób hobbystycznie zainteresowanych naszymi dziejami. Stanowi instrument pomocny w dotarciu do rzetelnych informacji na temat historii Polski, prezentuje interesujące, utrzymane na wysokim poziomie merytorycznym teksty eseistyczne, wywiady z wybitnymi historykami, recenzje i materiały ciekawostkowe. Ma przypominać o rocznicach ważnych wydarzeń oraz Polakach, którzy swymi zasługami trwale zapisali się w historii Polski. Dodatkowo ma być narzędziem integrującym środowisko zagranicznych badaczy oraz miłośników historii prowadzących badania lub interesujących się przeszłością Polski, ułatwiać im pogłębianie wiedzy i nawiązywanie kontaktów z polskimi kolegami. Do współpracy udało się pozyskać grono wybitnych historyków.

The Legal Path of Polish Freedom – platforma internetowa

W 2021 roku kontynuowano projekt przybliżający teksty źródłowe, które ilustrują dorobek polskiej myśli prawnej i ustrojowej. Na stronie internetowej polishfreedom.pl prezentowany jest wybór źródeł od X do XX wieku, który ma tworzyć internetowy elementarz ukazujący przez pryzmat oryginalnych dokumentów kluczowe wydarzenia z historii Polski. Szczególny nacisk położony jest na tradycję wolnościową. Dokumenty są publikowane w języku polskim i angielskim oraz dodatkowo w języku oryginału, jeśli jest inny niż polski (np. łacińskim). Platforma jest adresowana przede wszystkim do odbiorców zagranicznych, zwłaszcza studentów i wykładowców, którzy ze względu na barierę językową nie mają możliwości czerpania wiedzy na temat historii Polski z tekstów źródłowych dostępnych wyłącznie po polsku. Ma służyć również uczniom i studentom w Polsce do poszerzenia wiedzy o naszej przeszłości. Partnerem projektu jest Polish American Historical Association.



Polishhistory.pl – an English-language history portal

Managed by the PHM since 2009, the portal is a platform intended for foreign historians and Polish history researchers, as well as its fans. It is meant as a tool to aid finding reliable information about the history of Poland, a showcase for interesting and high-quality essays, interviews with eminent historians, reviews and historical fun facts. It is intended to serve to remind of anniversaries of important events and Poles who have made a lasting mark on Polish history. Additionally, the portal is intended as a vehicle for integrating the community of foreign researchers and history lovers who are either studying or taking a keen interest in Poland's past, facilitating the improvement of their knowledge and forging contacts with Polish colleagues. A number of eminent historians have joined the initiative.

The Legal Path of Polish Freedom – an online platform

The year 2021 saw the continuation of the project, an online platform (www.polishfreedom.pl) featuring sources illustrating the achievements of Polish legal and political thought. The presentation of a selection of sources dating back from the 10th through to the 20th century allows for the creation of a basic online textbook, showcasing key events from Polish history in the context of original documents. Special emphasis is placed on the tradition of independence seeking. The documents are presented in Polish and English and additionally in their original language if different to Polish (e.g. Latin). The website's target audience are mainly foreigners, particularly university students and lecturers who, due to the language barrier, are unable to obtain knowledge of Poland's history from source texts available only in Polish. It is also intended to serve students in Poland to broaden their knowledge of our past. The project partner is the Polish American Historical Association.



Projekty międzynarodowe

International projects

7.



Projekty międzynarodowe

Memoriał Maczka w Bredzie

24 października w Bredzie odbyła się oficjalna inauguracja placówki poświęconej gen. Stanisławowi Maczkowi, powstałej z dużym udziałem Muzeum Historii Polski. W wydarzeniu wzięli udział ambasador RP w Królestwie Niderlandów Marcin Czepelak, dyrektor MHP Robert Kostro, prezes Memoriału

Maczka w Bredzie Richard Tieskens, burmistrz Bredy Paul Depla, Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych gen. broni Jarosław Mika, wiceprezydent Wrocławia Jakub Mazur oraz gen. Piotr Trytek, dowódca 11. Lubuskiej Dywizji Kawalerii Pancernej. Uroczystość otwarcia Memoriału Maczka w Bredzie, której centralnym punktem było odsłonie



Memoriał Maczka w Bredzie
Maczek Memorial Breda

nięcie ściany multimedialnej, odbyła się w ramach obchodów 77. rocznicy wyzwolenia Bredy przez żołnierzy gen. Stanisława Maczka – 1. Dywizji Pancernej.

Głównym elementem wystawy stałej Memoriału Maczka w Bredzie jest zrealizowana przez Muzeum Historii Polski interaktywna ściana multimedialna o wymiarach 3 x 9 metrów, będąca największą tego typu instalacją w Holandii. Całość została opracowana w trzech wersjach językowych: niderlandzkiej, angielskiej i polskiej. Dużą część ściany zajmuje mapa Europy, na której są wyświetlane animacje opowiadające o losach sześciu żołnierzy 1. Dywizji Pancernej – gen. Stanisława Maczka, Jana Bula, Stanisława Dancewicza, Władysława Kohutnickiego, Kazimierza Matejczyka oraz Ludwika Staszka – począwszy od wybuchu wojny. Wspólnym mianownikiem tych historii jest Breda. To właśnie tam, lub w okolicach, podkomendni generała osiedlili się po wojnie albo, jak Maczek, zostali pochowani. Czytane przez lektorów relacje

International projects

Maczek Memorial Breda

The official inauguration of an institution dedicated to General Stanisław Maczek, created with the considerable involvement of the Polish History Museum, took place in Breda on 24 October. The event was attended by the Polish Ambassador to the Netherlands, Marcin Czepelak, PHM Director Robert Kostro, the president of the Maczek Memorial in Breda, Richard Tieskens, Mayor of Breda Paul Depla, Commander of the Armed Forces, General Jarosław Mika, Vice-Mayor of Wrocław Jakub Mazur and General Piotr Trytek, Commander of the 11th Lubuskie Armoured Cavalry Division. The opening ceremony of the Maczek Memorial in Breda, whose central point was the unveiling of the multimedia wall, took place as part of the celebrations of the 77th anniversary of the liberation of Breda by the soldiers of General Stanisław Maczek's 1st Armoured Division.

The main element of the permanent exhibition of the Maczek Memorial in Breda is an interactive 3 x 9 metre multimedia wall created by the Polish History Museum, the largest installation of its kind in the Netherlands. The entire wall



↑ Od lewej: ambasador RP w Królestwie Niderlandów Marcin Czepelak, burmistrz Bredy Paul Depla, dyrektor MHP Robert Kostro
Left-right: Ambassador of the Republic of Poland to the Kingdom of the Netherlands Marcin Czepelak, Breda Mayor Paul Depla and PHM Director Robert Kostro

was designed in three language versions: Dutch, English and Polish. A large part of it is occupied by a map of Europe, on which animations are displayed telling the story of six soldiers of the 1st Armoured Division – General Stanisław Maczek, Jan Bula, Stanisław Dancewic,

Władysław Kohutnicki, Kazimierz Matejczyk, and Ludwik Staszek – starting from the outbreak of war. The common denominator of these stories is Breda. It was there, or in its vicinity, that the General's soldiers settled after the war or were buried, like Maczek. Narrated

↓ Memoriał Maczka w Bredzie
Maczek Memorial Breda



Od lewej: dyrektor MHP Robert Kostro, prezes Memoriału Maczka w Bredzie Richard Tieskens
Left-right: PHM Director Robert Kostro and President of Maczek Memorial in Breda Richard Tieskens



Memoriał Maczka w Bredzie
Maczek Memorial Breda



żołnierzy mówią o kolejnych etapach ich wojennych losów. Opowieści są ilustrowane zdjęciami, w tym często niepublikowanymi dotąd fotografiami pochodzącymi z rodzinnych zbiorów, oraz kronikami wojennymi.

Prace nad wystawą stałą Memoriału Maczka trwały do połowy 2020 roku. Wcześniej odsłonięcie ściany multimedialnej uniemożliwiła pandemia Covid-19. Projekt został zrealizowany we współpracy z Fundacją Breda-Polen 1939–1945, która odpowiadała za rozpoczętą w maju 2019 roku budowę nowej siedziby muzeum.

Memoriał Maczka w Bredzie jest elementem dużego, międzynarodowego projektu MHP przybliżającego historię 1. Dywizji Pancerniej. Inne jego części to wystawa mobilna „Generał Stanisław Maczek i jego żołnierze”, wystawa internetowa „Czarne Diabły”, dostępna na platformie Google Arts & Culture, oraz dwa filmy: dokument w reżyserii Rafała Geremka *Niepokonany. Opowieść o generale Stanisławie Maczku* i miniatura Agaty Mianowskiej *Marian na wojnie. Animowana historia Mariana Walentynowicza*.

Debaty „Od Białoruskiej Republiki Ludowej do Rygi. Kwestia niepodległości Białorusi 1918–1921”

W marcu Muzeum Historii Polski zorganizowało debatę online, która toczyła się wokół następujących pytań: Jak pamiętana jest Białoruska Republika Ludowa? Czy była szansa na stworzenie stabilnego niepodległego państwa pomiędzy Polską a Związkiem Sowieckim? Na ile pamięć Białoruskiej Republiki Ludowej i białoruskich nadziei oddziałują na kształtowanie się tożsamości Białorusinów? W spotkaniu udział wzięli: Kamil Kłysiński – Ośrodek Studiów Wschodnich, prof. Marek Kornat – Instytut Historii PAN, dr hab. Alaksandr Smalańczuk – Instytut Sławistyki PAN,

dr Łukasz Jasina (prowadzący) – Polski Instytut Spraw Międzynarodowych. Debatę została przygotowana przy wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Współpraca z Research Centre for Polish-Lithuanian Studies Uniwersytetu w Aberdeen

Muzeum Historii Polski kontynuuje współpracę – jako partner naukowy – z Research Centre for Polish-Lithuanian Studies, powołanym przez prof. Roberta Frosta na Uniwersytecie w Aberdeen. Współpraca obejmuje działalność naukową i popularyzatorską, w tym organizację wydarzeń naukowych; w planach są też publikacje i udział strony brytyjskiej w projektach internetowych MHP.



by readers, the soldiers' accounts tell the successive stages of their wartime fates. The stories are illustrated with photographs, often including previously unpublished images from family collections and war chronicles.

Work on the permanent exhibition of the Maczek Memorial continued until mid-2020. The earlier unveiling of the multimedia wall was prevented by the COVID-19 pandemic. The project was carried out in collaboration with the Breda-Polen 1939–1945 Foundation, which was responsible for the construction of the museum's new headquarters that began in May 2019.

The Maczek Memorial in Breda is part of a major international PHM project bringing the history of the 1st Armoured Division closer to the public. Its other parts include the mobile exhibition titled General Stanisław Maczek and his Soldiers, the online exhibition Black Devils, available on the Google Arts & Culture platform, and two films: a documentary directed by Rafał Geremek; *Invincible. The Story of General Stanisław Maczek* (orig. *Niepokonany. Opowieść o generale Stanisławie Maczku*) and Agata Mianowska's short film;

Marian at War. An Animated Story of Marian Walentynowicz (orig. *Marian na wojnie. Animowana historia Mariana Walentynowicza*).

'From the Belarusian People's Republic to Riga. The Notion of Independent Belarus in the Period of 1918–1921' – a debate

In March, the Polish History Museum organised an online debate around the following questions: How is the Belarusian People's Republic remembered? Did it offer a chance for creating a stable independent state between Poland and the Soviet Union? To what extent do the memory of the Belarusian People's Republic and Belarusian hopes impact the shaping of Belarusians' identity? The following speakers took part in the meeting: Kamil Kłysiński, Centre for Eastern Studies, Prof. Marek Kornat, Institute of History of the Polish Academy of Sciences, Alaksandr Smalańczuk, Institute of Slavic Studies of the Polish Academy of Sciences, and Dr Łukasz Jasina (moderator), Polish Institute of International Affairs. The debate was prepared with the support of the Ministry of Foreign Affairs.

Cooperation with the Research Centre for Polish-Lithuanian Studies at the University of Aberdeen

The Polish History Museum continues its collaboration – as an academic partner – with the Research Centre for Polish-Lithuanian Studies established by Prof. Robert Frost at the University of Aberdeen. Cooperation covers scientific and popularisation activities, including the organisation of scientific events. Also planned are publications and the participation of the British side in the PHM's online projects.

Debata „Poszukiwanie dialogu litewsko-polskiego: (nie)wyciągnięte wnioski”

W październiku odbyła się konferencja historyczna zorganizowana przez Polsko-Litewską Izbę Handlową oraz Instytut Historii Litwy. Wśród prelegentów znaleźli się dr hab. Krzysztof Buchowski, prof. Alfredas Bumblauskas, dr Algimantas Kasparavičius, dyrektor MHP Robert Kostro, historyk MHP prof. dr hab. Michał Kopczyński, członek Rady MHP prof. dr hab. Alvydas Nikžentaitis, dr Dominik Pick, doc. dr Andrzej Pukszo, dr Gintautas Sliesoriūnas, doc. dr Aurimas Švedas, prof. Andrzej Zakrzewski.

Zapis debaty składającej się z trzech paneli: „Co się zmieniło w interpretacji dawnej historii?”, „Konfrontacje z historią i pamięcią XX wieku”, „Co dalej? Przykłady współpracy polsko-niemieckiej i niemiecko-francuskiej” jest dostępny na profilu Facebook Wilno Live.



Od lewej: dr hab. Krzysztof Buchowski (Uniwersytet w Białymstoku), doc. dr Andrzej Pukszo (Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie), dr Algimantas Kasparavičius (Instytut Historii Litwy), dyrektor MHP Robert Kostro, dr Česlovas Laurinavičius
Left-right: Dr Krzysztof Buchowski (University of Białystok), Dr Andrzej Pukszo (Vytautas Magnus University in Kaunas), Dr Algimantas Kasparavičius (Lithuanian Institute of History), PHM Director Robert Kostro, and Dr Česlovas Laurinavičius

‘Searching for Lithuanian-Polish Dialogue: Lessons (Not) Learned’ – a debate

A historical conference organised by the Polish-Lithuanian Chamber of Commerce and the Lithuanian Institute of History was held in October. Speakers included Dr Krzysztof Buchowski, Prof. Alfredas Bumblauskas, Dr Algimantas Kasparavičius, PHM Director Robert Kostro, PHM historian Prof. Michał Kopczyński, PHM Council member Prof. Alvydas Nikžentaitis, Dr Dominik Pick, Dr Andrzej Pukszo, Dr Gintautas Sliesoriūnas, Dr Aurimas Švedas, and Prof. Andrzej Zakrzewski.

A transcript of the debate consisting of three panels: ‘What has changed in the interpretation of past history?’, ‘Confrontations with 20th-century history and memory’, ‘What next? Examples of Polish-German and German-French cooperation’ is available on the Facebook profile Wilno Live.



Wydawnictwa

Publications

8.



←
 Autor/Author: **Maciej Rataj**
 Wstęp i opracowanie/Introduction and elaboration:
Mateusz Ratyński
 Wydawca: Muzeum Historii Polski
 Publisher: Polish History Museum

Pamiętniki 1918–1927, t. I–II
Memoirs 1918–1927, vol. I–II

W serii „100-lecie niepodległości. Wspomnienia i pamiętniki” ukazały się zapiski jednego z najwybitniejszych przedstawicieli ruchu ludowego i ważnego polityka okresu międzywojennego, w latach 1922–1928 marszałka sejmu. Wspomnienia zawierają wiele niezwykle ciekawych obserwacji na temat życia politycznego i społecznego Polski w okresie, który nastąpił po odzyskaniu niepodległości.

Published in the series titled *The Centenary of Independence. Memories and Diaries*, these are memoirs of one of the most prominent representatives of the peasant movement and important politician of the interwar period, Speaker of the Sejm in the years 1922–1928. The book contains many highly interesting observations on the political and social life of Poland in the period following the restoration of the country's independence.



←
 Autor/Author: **Władysław Konopczyński**
 Wstęp i opracowanie/Introduction and elaboration: **Piotr Biliński, Paweł Plichta**
 Wydawca: Muzeum Historii Polski
 Publisher: Polish History Museum

Dziennik 1922–1926, t. I–II
Diary 1922–1926, vol. I–II

Kolejną publikacją w serii „100-lecie niepodległości. Wspomnienia i pamiętniki” jest *Dziennik 1922–1926* Władysława Konopczyńskiego. Autor, wybitny historyk nowożytności, był w tym okresie parlamentarzystą z ramienia Narodowej Demokracji. To kolejny tom zapisków diarysty, wcześniej niepublikowanych, po wydanym w serii *Dzienniku 1918–1921*. Zapiski te odzwierciedlają codzienność okresu międzywojennego, wnosząc wiele do obrazu życia społecznego, intelektualnego i politycznego tamtej epoki.

Another publication in the series titled *The Centenary of Independence. Memories and Diaries* is *Diary 1922–1926* by Władysław Konopczyński. An outstanding historian of modernity, the author was at that time a parliamentarian for the National Democratic party. This is another volume of the diarist's previously unpublished notes after *Diary 1918–1921* that appeared in the series. These notes reflect everyday life in the interwar period, contributing much to the picture of social, intellectual and political life of the time.



←
 Autor/Author: **Richard Butterwick**
 Wydawca: Muzeum Historii Polski
 Publisher: Polish History Museum

Konstytucja 3 Maja. Testament Rzeczypospolitej Obojga Narodów
The Constitution of 3 May 1791. Testament of the Polish–Lithuanian Commonwealth

Książka wybitnego badacza XVIII-wiecznych dziejów Rzeczypospolitej została wydana z okazji 230. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Monografia przybliży czytelnikom najważniejsze wydarzenia epoki, a na tym tle – okoliczności uchwalenia w 1791 roku Ustawy Rządowej oraz treść dokumentu. Autor omawia również znaczenie Konstytucji dla kolejnych pokoleń, aż po wiek XX. Pozycja ukazała się w języku polskim, angielskim oraz ukraińskim (we współpracy z Instytutem Polskim w Kijowie) i niemieckim (we współpracy z Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie). MHP jest także partnerem wydania litewskiego (opublikowanego przez Instytut Historii Litwy w Wilnie).

This book by Richard Butterwick, an outstanding researcher in the 18th-century history of the Polish-Lithuanian Commonwealth, was published on the occasion of the 230th anniversary of the enactment of the Constitution of 3 May 1791. The monograph familiarises readers with the most important events of the period and, against this background, with the circumstances of passing the Government Act in 1791 and the content of the document. The author also discusses the significance of the Constitution for subsequent generations up to the 20th century. The book was published in Polish, English, Ukrainian (in cooperation with the Polish Institute in Kyiv) and German (in cooperation with the Historical Research Centre of the Polish Academy of Sciences in Berlin). The PHM is also a partner of the Lithuanian edition (published by the Lithuanian Institute of History in Vilnius).

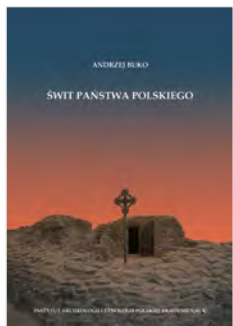


←
 Redakcja naukowa/Scientific editors:
Michał Kopczyński, Bartosz Kuświk
 Wydawcy: Muzeum Historii Polski,
 Instytut Śląski
 Publishers: Polish History Museum,
 Silesian Institute

Powstania śląskie. Polityka, historia, pamięć
Silesian Uprisings: Politics, History and Memory

Książka, będąca częścią serii „Wokół Niepodległej”, jest zbiorem esejów znakomitych badaczy zajmujących się dziejami Śląska w XX wieku. Pozycja prezentuje wyniki badań nad przebiegiem, znaczeniem i konsekwencjami powstań śląskich, przede wszystkim w kontekście funkcjonowania II RP. Wśród omawianych bardziej szczegółowych zagadnień znalazły się m.in. sytuacja na Śląsku przed I wojną światową, przebieg walk powstańczych, pozycja ustrojowa Śląska w niepodległej Polsce oraz funkcjonowanie pamięci o powstaniach w literaturze i sztuce.

The book is part of the series *Around Independent Poland*, and presents essays by eminent scholars dealing with the 20th-century history of Silesia. The publication presents the results of research into the course, significance and consequences of the Silesian uprisings, primarily in the context of the Second Polish Republic. The more detailed issues discussed include: the situation in Silesia before the First World War, the course of the uprising battles, the political position of Silesia in independent Poland, and the functioning of the memory of the uprisings in literature and art.



Autor/Author: **Andrzej Buko**
 Wydawcy: **Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Muzeum Historii Polski**
 Publishers: **Institute of Archaeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences, Polish History Museum**

Świt państwa polskiego *The Dawn of the Polish State*

Książka omawia wyniki najnowszych badań archeologicznych poświęconych poszukiwaniu śladów początków polskiej państwowości i przełomu, jaki dokonał się na naszych ziemiach w X wieku. „Okoliczności i czas narodzin państwa polskiego fascynowały od dawna. Wydarzenia tamtych lat, odnotowane przez zachodnich kronikarzy, ukazują postać Mieszka – wodza podejmującego wraz z braćmi walki toczzone ze zmiennym szczęściem na zachodniej rubież późniejszego państwa. [...] Nieliczne i lakoniczne zapiski źródłowe dotyczą rodu, który w ciągu zaledwie kilku lat – zapewne między 962 a 966 rokiem – wyprowadził swoje władztwo z niebytu do organizacyjnej i politycznej wielkości” – czytamy we wstępie do monografii.

The book discusses the results of the latest archaeological research dedicated to the search for traces of the beginnings of Polish statehood and the breakthrough that took place in our lands in the 10th century. 'The circumstances and time of the birth of the Polish state have fascinated people for a long time. The events of those years, recorded by western chroniclers, portray Mieszko I as a leader who, together with his brothers, fought with varying degrees of success on the western frontier of the later state. [...] The few and laconic source records concern a family that, in just a few years – likely between 962 and 966 – brought its rule from obscurity to organisational and political greatness,' reads an excerpt from the monograph's introduction.



Autor/Author: **Aleksandra Jakóbczyk-Gola**
 Wydawcy: **Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Muzeum Historii Polski**
 Publishers: **University of Warsaw Publishing House, Polish History Museum**

Ogrody zwierząt. Staropolskie zwierzyńce i menażerie *Animal Gardens. Old Polish Zoos and Menageries*

W publikacji omówione zostały założenia krajobrazowe o charakterze zwierzyńców i menażerii, jakie powstawały w dawnej Rzeczypospolitej dzięki fundacjom królewskim lub magnackim. Autorka poddaje analizie polskie piśmiennictwo gospodarcze i zoologiczne. Zagadnienie kolekcjonowania zwierząt przedstawia, odwołując się do przykładów podobnych ogrodów w Europie, a także Amerykach, Azji czy Afryce. Porusza też kwestię przemiany żywych organizmów w eksponaty muzealne.

This publication discusses the landscape aspect of zoological gardens and menageries established in the Polish-Lithuanian Commonwealth thanks to royal or magnate foundations. The author analyses Polish economic and zoological literature presenting the issue of animal collecting by referring to examples of similar gardens in Europe, as well as America, Asia or Africa. She also raises the issue of the transformation of living organisms into museum exhibits.



Autor/Author: **Wojciech Roszkowski**
 Wydawca: **Muzeum Historii Polski**
 Publisher: **Polish History Museum**

Master Game. Józef Piłsudski and the Rebirth of Poland

Anglojęzyczna monografia pióra wybitnego polskiego historyka prezentująca działalność Józefa Piłsudskiego oraz życie społeczne i polityczne odrodzonego po okresie zaborów państwa polskiego w pierwszych miesiącach po odzyskaniu niepodległości.

An English-language monograph by an eminent Polish historian presenting the activities of Józef Piłsudski and the social and political life of the Polish state reborn after the period of partition in the first months of regaining independence.

Książki są dostępne w internetowym sklepie muzealnym:
 The books are available at the Museum's online shop:

sklep.muzhp.pl



Od lewej: prof. Richard Butterwick, prof. dr hab. Anna Grześkowiak-Krwawicz, dyrektor MHP Robert Kostro
Left-right: Prof. Richard Butterwick, Prof. Anna Grześkowiak-Krwawicz and PHM Director Robert Kostro

Debaty wokół książek

Debate o książce

Powstania śląskie. Polityka, historia, pamięć

Spotkanie było poświęcone m.in. specyfice Śląska wynikającej z jego historii, a także analizie faktu, że powstania śląskie były – podobnie jak powstanie wielkopolskie – zrywem niepodległościowym, który przyniósł wymierne efekty. W debacie online, która odbyła się 5 maja, wzięli udział prof. dr hab. Michał Kopczyński – historyk MHP i dr hab. Cecylia Leszczyńska – Uniwersytet Warszawski, a w roli moderatora – dr Mikołaj Mirowski. Zapis debaty można obejrzeć na kanale YouTube Muzeum Historii Polski.

Debate o książce

Konstytucja 3 Maja. Testament Rzeczypospolitej Obojga Narodów

30 kwietnia odbyła się debata online, w której uczestniczyli: autor książki prof. Richard Butterwick – University College London, dr hab. Piotr Ugniewski – historyk MHP, prof. dr hab. Anna Grześkowiak-Krwawicz – Instytut Badań Literackich PAN. Rozmowę poprowadził Robert Kostro, dyrektor MHP.

Podczas spotkania poruszono m.in. następujące kwestie: Dlaczego świętujemy uchwalenie konstytucji, która funkcjonowała tylko rok? Czy była ona odejściem od tradycji Rzeczypospolitej Obojga Narodów, czy wpisywała się w te tradycje? Na czym współcześnie polega jej inspirująca siła? Zapis debaty jest dostępny na kanale YouTube Muzeum Historii Polski.

Debates focusing on books

Silesian Uprisings: Politics, History and Memory (orig. Powstania śląskie. Polityka, historia, pamięć)

The meeting was devoted, *inter alia*, to the specificity of Silesia resulting from the region's history, as well as to the analysis of the fact that the Silesian Uprisings were – just like the Greater Poland Uprising – an independence-minded insurgence that brought measurable effects. The online debate, which took place on 5 May, was attended by Prof. Michał Kopczyński – a historian of the Polish History Museum and Dr Cecylia Leszczyńska – a historian of the University of Warsaw, with Dr Mikołaj Mirowski acting as moderator. The debate can be viewed on the PHM's YouTube channel.

The Constitution of 3 May 1791. Testament of the Polish-Lithuanian Commonwealth

An online debate took place on 30 April with the participation of the author of the book, Prof. Richard Butterwick, University College London, Dr Piotr Ugniewski, a historian of the Polish History Museum, and Prof. Anna Grześkowiak-Krwawicz, Institute of Literary Research of the Polish Academy of Sciences. The discussion was moderated by PHM Director Robert Kostro.

During the meeting, the following issues were raised, among others: Why are we celebrating the adoption of a constitution in force for merely a year? Was it a departure from or part of the traditions of the Polish-Lithuanian Commonwealth? What is its inspirational power today? The recording of the debate is available on the PHM's YouTube channel.



Od lewej: prof. dr hab. Michał Kopczyński, dr hab. Cecylia Leszczyńska
Left-right: Prof. Michał Kopczyński and Dr Cecylia Leszczyńska



Filmy

Films



Filmy

Projekt MHP TV polega na tworzeniu filmów dokumentalnych, reportaży lub krótkich form filmowych (np. animacji), które są następnie emitowane i udostępniane na stronie Muzeum (www.muzhp.pl), portalach (youtube.com, dzieje.pl) oraz w serwisach społecznościowych (m.in. Facebook, Instagram).



↑ **Zamek – 50 lat odbudowy**
The Castle: 50 Years of Reconstructions

W 2021 roku MHP zrealizowało następujące filmy:

Zamek – 50 lat odbudowy reż. Lidia Chołody

Dokument został wyprodukowany z okazji 50. rocznicy decyzji o odbudowie Zamku Królewskiego w Warszawie. Film mówi o staraniach o odbudowę zabytku prowadzonych przez środowisko historyków sztuki i historyków z prof. Stanisławem Lorentzem na czele oraz o politycznych i ideologicznych okolicznościach, które powodowały, że przez wiele lat komunistyczne władze blokowały odbudowę. Przedstawiono tu kulisy politycznych decyzji oraz proces planowania i realizowania odbudowy obiektu.

Symbol Niepodległej. Święto Konstytucji 3 Maja reż. Jarosław Mańka

Film powstał w związku z 230-leciem uchwalenia pierwszej polskiej konstytucji. Dokument przedstawia historię obchodzenia i nieobchodzenia tego święta w PRL. Jest przede wszystkim opowieścią o nielegalnym świętowaniu kolejnych rocznic Konstytucji 3 Maja. Przedstawione są w nim na przykład małe znane, a dramatyczne sceny zamieszek w Krakowie w 1946 roku, podczas których aresztowano m.in. amerykańskich żołnierzy.

Żeby Polska była tutaj... reż. Adam Turula

Obraz dokumentalny, który wpisał się w obchody 100. rocznicy III powstania śląskiego, jest kontynuacją dwóch poprzednich produkcji Turuli na temat powstań śląskich. W filmie przypominającym wydarzenia, dzięki którym najbardziej uprzemysłowiona część Górnego Śląska powróciła do Macierzy, pojawiają się kolejni bohaterowie – dzieci i wnuki weteranów walk o polskość Śląska oraz historycy komentujący ich świadectwa.

Films

The MHP TV project consists in making documentary films, reportages or short film forms (e.g. animations) broadcast and made available on the Museum's website (www.muzhp.pl), portals (youtube.com, dzieje.pl) and social media (such as Facebook and Instagram).



↑ **Symbol Niepodległej. Święto Konstytucji 3 Maja**
The Symbol of Independent Poland

In 2021, the PHM produced the following films:

The Castle: 50 Years of Reconstruction (orig. *Zamek – 50 lat odbudowy*) dir. Lidia Chołody

The documentary was produced on the occasion of the 50th anniversary of the decision to reconstruct the Royal Castle in Warsaw. The film tells of the efforts to rebuild the monument made by the circle of art historians and historians headed by Prof. Stanisław Lorentz, and of the political and ideological circumstances resulting in the communist authorities blocking the reconstruction for many years. It presents the background to political decisions and the process of planning and implementing the reconstruction of the building.

The Symbol of Independent Poland: 3 May Constitution Day (orig. *Symbol Niepodległej. Święto Konstytucji 3 Maja*) dir. Jarosław Mańka

The film was made to mark the 230th anniversary of the enactment of the first Polish Constitution. The documentary presents the history of celebrating and not celebrating this holiday in the Polish People's Republic. It is primarily a story about illegal celebrations of successive anniversaries of the Constitution of 3 May 1791. It presents, for example, little-known but dramatic scenes of the riots in Krakow in 1946, during which American soldiers were arrested, among others.

So That Poland Were Here... (orig. *Żeby Polska była tutaj...*) dir. Adam Turula

The documentary film, which is part of the celebrations of the centenary of the Third Silesian Uprising, is a continuation of Turula's two previous productions on the Silesian uprisings. In the film that recalls the events thanks to which the most industrialised part of the Upper Silesia returned Poland, new heroes appear – children and grandchildren of the veterans of the fight for Polish identity in Silesia and historians commenting on their testimonies.

13 grudnia. Internowana młodość
reż. Lidia Chołody

Jest to filmowa opowieść przygotowana z okazji 40. rocznicy ogłoszenia stanu wojennego w Polsce. Twórcy filmu oddali głos tym, którzy wówczas byli studentami i uczniami: Agnieszce Romaszewskiej, Janowi Rokicie, Krzysztofowi Stasiewskiemu, Jackowi Czarneckiemu oraz Andrzejowi Sznajderowi – najmłodszemu internowanemu w Polsce. Bohaterowie dokumentu działali w różnych środowiskach i regionach Polski – jednoczyła ich niezgoda na peerelowską rzeczywistość.

↓ *Polska Norwida*
↓ *Norwid's Poland*



Polska Norwida
reż. Jarosław Mańka

Rok 2021 ogłoszony został przez Sejm RP Rokiem Cypriana Kamila Norwida. Rok 2022 jest z kolei Rokiem Polskiego Romantyzmu. Obydwa te fakty stały się pretekstem do filmowej wędrówki śladem głównie polskich, ale także paryskich „miejsz Norwida”, podczas której poszukiwano odpowiedzi na pytanie: jaka była „Polska Norwida”, ile znaczyła w jego twórczości?

↓ *13 grudnia. Internowana młodość*
↓ *13 December. Interned Youth*



Stracona szansa. Historia Fabryki Samochodów Osobowych w Warszawie

reż. Lidia Chołody

W filmie występują znawcy tematu, eksperci z branży motoryzacyjnej, publicyści oraz wybitni polscy historycy. Prezentowane są wszystkie produkcje Żerania: od Warszawy poprzez Syrenę, Polskiego Fiata 125p i Poloneza do współpracy z koreańskim Daewoo, na której skończyła się działalność fabryki. Mowa też o mało znanej historii prototypowego auta Wars. Zaletą filmu jest wykorzystanie ciekawych archiwaliów na czele z taśmami PKF. Wątkiem przeplatającym się z osnową narracyjną filmu jest historia polityczna Żerania, który jak w soczewce skupiał problemy charakterystyczne dla całego kraju.



↑ *Żeby Polska była tutaj...*
↑ *So That Poland Were Here...*

13 December. Interned Youth

(orig. *13 grudnia. Internowana młodość*)

dir. Lidia Chołody

This is a film story prepared for the 40th anniversary of the declaration of martial law in Poland. The filmmakers gave voice to those who were students and pupils at the time: Agnieszka Romaszewska, Jan Rokita, Krzysztof Stasiewski, Jacek Czarnecki and Andrzej Sznajder – the youngest Polish internee. The documentary's protagonists were active in different milieus and regions of Poland – they were united by their dissent against the reality of the communist regime.

Norwid's Poland

(orig. *Polska Norwida*)

dir. Jarosław Mańka

The Polish Parliament declared 2021 the Year of Cyprian Kamil Norwid. The year 2022, in turn, is the Year of Polish Romanticism. Both these facts became a pretext for a film journey tracing 'Norwid's (mainly Polish, but also Parisian) places', during which an answer was sought to the question: What was 'Norwid's Poland' and how much did it mean in his work?



↑ *Stracona szansa. Historia Fabryki Samochodów Osobowych w Warszawie*
↑ *A Lost Opportunity. The History of the Passenger Car Factory in Warsaw*

A Lost Opportunity. The History of the Passenger Car Factory in Warsaw (orig. *Stracona szansa. Historia Fabryki Samochodów Osobowych w Warszawie*)

dir. Lidia Chołody

The film features experts on the subject, pundits from the automotive industry, publicists and prominent Polish historians. All cars made at the factory in Warsaw's district of Żerań are presented: from the Warszawa through the Syrena, the Polish Fiat 125p and the Polonez, to the cooperation with the Korean Daewoo, which ended the facility's operation. There is also the little-known story of the Wars prototype car. An advantage of this film is the use of interesting archival materials, including Polish Film Chronicle footage. The film's narrative is interwoven with the political history of Żerań, like a lens focusing on problems characteristic of the whole country.

104

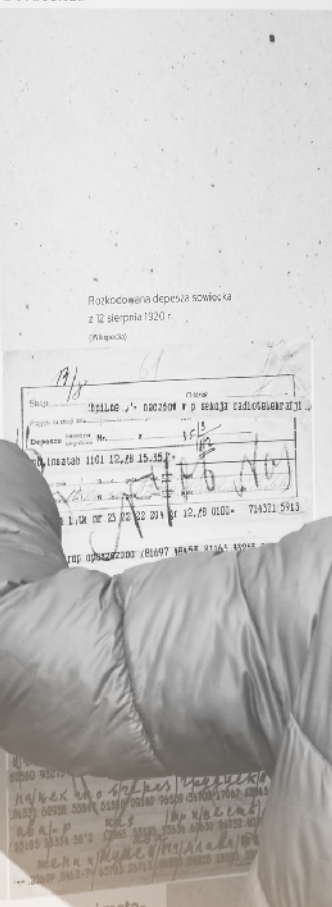
SEKCJA SZYFRÓW

Na początku 1919 r. przy Sztabie Generalnym powstała Sekcja Szyfrów, której zadaniem było stworzenie systemu utajniania polskiej korespondencji radiotelegraficznej. Za organizację polskiego radiowywiadu odpowiedzialny był **ptk Karol Boldeskuł**.

Złamanie rosyjskiego szyfru to dzieło szczęśliwego przypadku, którego bohaterem stał się **por. Jan Kowalewski**. Zastępując jednego z oficerów Sekcji Szyfrów, z braku innego zajęcia, zaczął analizować nadchodzące depesze rosyjskie. Po kilku godzinach złamał sowiecki szyfr. W ciągu następnego półroczka kryptografowie osiągnęli ogromną biegłość w tej dziedzinie – 75-85% sowieckich depezb było łamane w dniu nadania – w domu – równo. Znajomość posunięta miała ogromny wpływ na przebieg wojny w 1920 r. W łamaniu sowieckich depezb była wynikiem współpracy profesorów matematyki z Wydziału Warszawskiego –

Mazurkiewicza, Stanisława Śnińskiego i Wacława Szybskiego.

Zastosowanie podwójnego: lingwistycznego i matematycznego ataku na szyfry okazało się niezwykle skuteczną metodą nie była wcześniej



Popularyzacja historii

Popularising history

10.



Przystanek Niepodległość
Independence Station



Popularyzacja historii

Przystanek Niepodległość

Gry edukacyjne, a w nich pełne tajemnic zadania, zaszyfrowane wiadomości, łamigłówki logiczne, prezentowana w warszawskiej Kordegardzie wystawa z oryginalnym egzemplarzem „polskiej Enigmy”, towarzyszące ekspozycji specjalne wydanie gazety „Głosy Historii”, ponadto premiery filmów i podcastów – to główne atrakcje, które Muzeum Historii Polski przygotowało na 11 listopada w ramach 16. Przystanku Niepodległość.

Gra edukacyjna „Tajna misja” miała dwie odsłony: terenową oraz internetową. Tematyka obu gier związana była z historią polskiej kryptologii. Gra internetowa wciąż dostępna jest pod adresem przystanekniepodleglosc.muzhp.pl, a gra miejska odbyła się w Ogrodzie Saskim w Warszawie i wzięło w niej udział ponad 100 zespołów.

Program „Patriotyzm Jutra”

Muzeum Historii Polski po raz trzynasty przyznało dofinansowania w ramach programu „Patriotyzm Jutra”. Program wspiera lokalne fundacje i stowarzyszenia oraz samorządowe instytucje kultury: biblioteki, domy kultury i muzea.

Spośród 983 nadesłanych zgłoszeń wsparcie finansowe na łączną kwotę blisko 3,9 mln złotych otrzymały 124 projekty. Dotacjami w wysokości od 5 do 63 tys. zł wsparto realizację różnorodnych przedsięwzięć edukacyjno-animacyjnych (aktywizujących uczestników poprzez współdziałanie i interakcję), popularnonaukowych czy upamiętniających lokalne i ogólnopolskie wydarzenia historyczne. To między innymi inicjatywy artystyczno-historyczne, warsztaty, spacer, wystawy czasowe, spektakle, kampanie i akcje społeczne, spotkania ze świadkami historii, a także portale internetowe promujące historię. Są na tej liście zarówno działania ogólnopolskie, jak i lokalne, obejmujące zasięgiem jedną miejscowość lub gminę. Wszystkie wybrane projekty odznaczają się nieszablonowym podejściem do tematu, stymulują aktywność uczestników, a w ich realizację zaangażowani są specjaliści oraz doświadczeni animatorzy.

Popularising history

Independence Station

Educational games with secret tasks, coded messages, logical puzzles, an exhibition at Warsaw's Kordegarda gallery featuring the original copy of the Polish Enigma, a special edition of the newspaper Głosy Historii accompanying the exhibition, as well as premieres of films and podcasts – these were the main attractions prepared by the Polish History Museum for 11 November as part of the 16th edition of the Independence Station event.

The Secret Mission educational game had two versions, an outdoor and an online one. The themes of both were connected with the history of Polish cryptology. The online game is still available at przystanekniepodleglosc.muzhp.pl, and the location-based game took place at the Saxon Garden in Warsaw with over 100 teams in attendance.



Projekt „Dokumentowanie codzienności”, realizator: Miejska Biblioteka Publiczna w Sulejówku
Project titled 'Documenting everydayness', promoter: Municipal Public Library in Sulejówek

Patriotism of Tomorrow

For the thirteenth time, the Polish History Museum awarded funding under the Patriotism of Tomorrow program supporting local foundations and associations, as well as cultural institutions managed by local government: libraries, community centres and museums.

Out of 983 submitted applications, 124 projects received financial support totalling nearly PLN 3.9 million. Grants ranging from PLN 5 to 63 thousand supported the implementation of various educational and animation projects (activating participants through cooperation and interaction), popular-science undertakings or those commemorating local and national historical events. These include artistic and historical initiatives, workshops, walks, temporary exhibitions, performances, social campaigns and actions, meetings with witnesses to historical events, as well as internet portals promoting history. The list includes both nationwide activities and local ones engaging a single town or municipality. All of the selected projects are characterised by an unconventional approach to the subject in question, they activate participants and their implementation involves specialists and experienced animators.





→
Przystanek Niepodległość
Independence Station



←
Przystanek Niepodległość
Independence Station



←
Przystanek Niepodległość
Independence Station



↑
Przystanek Niepodległość
Independence Station





Projekt „Powstańcza gra miejska”,
realizator: Muzeum Powstań Śląskich
w Świętochłowicach
Project titled 'Insurgent location-based
game', promoter: Museum of Silesian
Uprisings in Świętochłowice



Projekt „Historyczne półkolonie w Gdańsku”, realizator:
Bałtycka Fundacja Przestrzeń
Project titled 'Historical summer play centre in Gdańsk',
promoter: Baltic Foundation Space



Projekt „Wystawa plenerowa »Solidarna Gdynia – Gdyniński
Sierpień«, realizator: Fundacja Pomorska Inicjatywa Historyczna
Projekt „Wystawa plenerowa »Solidarna Gdynia – Gdyniński
Sierpień«, realizator: Fundacja Pomorska Inicjatywa Historyczna



Projekt: „Żakardowe kreacje – warsztaty
z projektowania i szycia wyrobów lnianych
nawiązujące do XIX-wiecznej tradycji
poprzemysłowego Żyrardowa”, realizator: Lokalna
Organizacja Turystyczna Mazowsza Zachodniego
Project titled 'Jacquard creations – workshops in
designing and sewing linen items referring to the
19th-century tradition of post-industrial Żyrardów',
promoter: Local Tourist Organisation of Western
Mazovia



Projekt „Nałęczowskie Opowieści”,
realizator: Nałęczowski Ośrodek Kultury
Project titled 'Nałęczów Stories', promoter:
Nałęczów Cultural Centre



Projekt „Tradycje Rozbarskie – kontynuacja 2021”,
realizator: Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark w Bytomiu
Project titled 'Rozbark Traditions – continuation 2021',
promoter: Bytom Theatre of Dance and Movement Rozbark
in Bytom



Plebiscyt „Wydarzenie Historyczne Roku” (whr.muzhp.pl)

Celem ogólnopolskiego plebiscytu internetowego MHP „Wydarzenie Historyczne Roku” jest wyróżnienie najciekawszych inicjatyw poświęconych popularyzacji historii. Do konkursu można zgłaszać wydarzenia związane z szeroko rozumianą historią – w trzech kategoriach. W 2021 roku Muzeum zrealizowało 14. edycję plebiscytu. Wpłynęło ok. 200 zgłoszeń konkursowych.

W głosowaniu zwyciężyły: w kategorii „Wydarzenie” – „Obchody Roku Jana Kowalewskiego”, zorganizowane przez Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi i Urząd Miasta Łodzi; w kategorii „Wystawa” – „Łódzkie mikrohistorie. Ludzkie mikrohistorie”, ekspozycja stała w Łódzkim Parku Kultury Miejskiej zrealizowana przez Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi; w kategorii „Edukacja” – portal Polska Biblioteka Muzyczna przygotowany przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne.



Nagroda w plebiscycie „Wydarzenie Historyczne Roku”
Historical Event of the Year competition award

W 14. edycji konkursu WHR Muzeum Historii Polski zdecydowało się przyznać własną Nagrodę Specjalną projektowi realizowanemu w mniejszej skali niż przedsięwzięcia zwykle nagradzane w wymienionych wyżej trzech kategoriach. Projekt „Na tropie tajemnicy – ożywianie archiwalnych pocztówek” został zgłoszony w kategorii „Edukacja” przez Pałac Schoena Muzeum w Sosnowcu. Dzięki animacjom oglądający mogą przenieść się w czasie i zobaczyć, jak życie w Sosnowcu wyglądało ponad sto lat temu. Zadbano



przy tym o szeroką dostępność filmów – przygotowane materiały są przetłumaczone na polski język migowy (PJM), mają napisy oraz audiodeskrypcję. Animacje pokazują dzieje trzech zabytków: fabryki Schoenów, Zamku Sieleckiego, Teatru Zagłębia, a także głównej ulicy miasta – 3 Maja.

Prezentacja laureatów dostępna jest na kanale YouTube Muzeum. Uroczyste wręczenie statuetek oraz dyplomów odbyło się 14 września podczas gali w Pałacu na Wyspie w Łazienkach Królewskich w Warszawie.

Historical Event of the Year competition (whr.muzhp.pl)

The objective of this nationwide online contest by the PHM is to distinguish the most interesting initiatives devoted to popularising history. Events related to broadly understood history can be submitted in three categories. In 2021, the Museum delivered the 14th edition of the competition for which it received approximately 179 entries.

The following winners emerged after the voting: in the Event category – Celebration of the Year of Jan Kowalewski, delivered by the Museum of Independence Traditions in Łódź and Łódź City Hall; in the Exhibition category – Łódź Microhistories. Human Microhistories, a permanent exhibition at Łódź City Culture Park, delivered by the Central Museum of Textiles in Łódź; in the category Education – the Polish Music Library portal prepared by the Polish Music Publishing House.

In the 14th edition of the HEY competition, the Polish History Museum decided to award its own Special Prize to a project implemented on a smaller scale than the undertakings usually awarded in the above three categories. The project On the Trail of a Mystery: Animating Old Postcards was submitted in the Education category by Schön Palace Museum in Sosnowiec. Thanks to ani-

mations, visitors can travel back in time and see what life in Sosnowiec was like over a century ago. The films are widely accessible – the materials are translated into Polish Sign Language (PJM) and have both subtitles and audio descriptions. The animations show the history of three monuments: the Schön factory, the Sielecki Castle, the Zagłębie Theatre, as well as the city's main street, 3 Maja.

A presentation showcasing the laureates can be viewed on the Museum's YouTube channel. The ceremony of awarding statuettes and diplomas took place on 14 September during a gala at the Palace on the Isle in Łazienki Park in Warsaw.



↑ Uroczyste ogłoszenie wyników plebiscytu Wydarzenie Historyczne Roku
The gala event for the announcement of the results of the Historical Event of the Year competition



↑ Zwycięzcy i finaliści plebiscytu na Wydarzenie Historyczne Roku 2020
Winners and finalists of the 2020 edition of the Historical Event of the Year competition



Od lewej: członek zarządu Fundacji PGNiG, przedstawiciel Darczyńcy WHR Jakub Rafalski, redaktor naczelny portalu historia.org.pl, członek jury WHR Wojciech Duch, dyrektor MHP Robert Kostro, wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński, wicedyrektor Muzeum Łazienki Królewskie Marianna Otmianowska, dyrektor TVP Historia, członek jury WHR Piotr Leguško, dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie, przewodniczący jury WHR prof. Andrzej Szczerski
Left-right: Jakub Rafalski, Board member at the PGNiG Foundation and representative of HEY Donors, Wojciech Duch, editor-in-chief of the historia.org.pl portal and member of the HEY competition panel, PHM Director Robert Kostro, Prof. Piotr Gliński, Deputy Prime Minister/Minister of Culture and National Heritage, Marianna Otmianowska, Deputy Director of the Royal Baths Museum, Piotr Leguško, Director of TVP Historia, member of the HEY competition panel, and Prof. Andrzej Szczerski, Director of the National Museum in Krakow and Chair of the HEY competition panel



Od lewej: kustosz Pałacu Schoena Muzeum w Sosnowcu Ewa Chmielewska, członek jury WHR, kierownik działu edukacyjnego MHP Gabriela Sierocińska-Dec, kierownik działu komunikacji MHP Emilia Szczęsna
Left-right: custodian of the Schön Palace Museum in Sosnowiec Ewa Chmielewska, HEY competition panel member, head of the PHM's Educational Department Gabriela Sierocińska-Dec and Head of the PHM's Communication Department, Emilia Szczęsna



Panel „Czy biznes potrzebuje historii?”

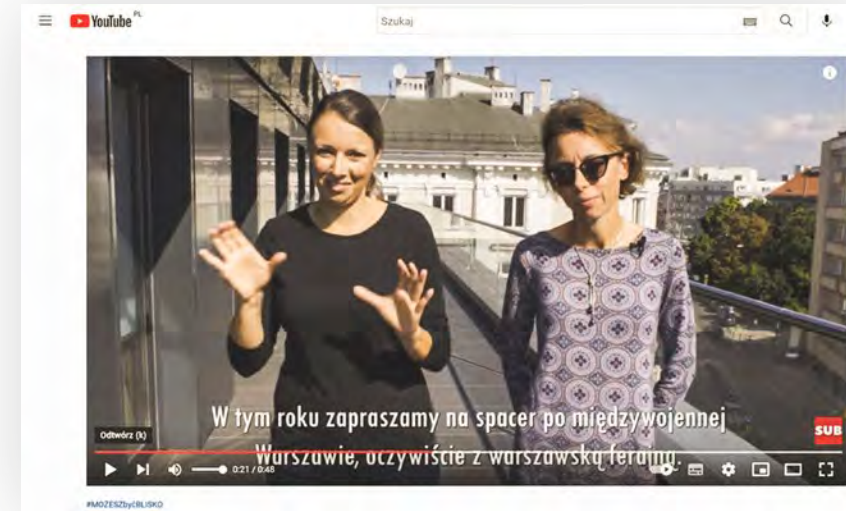
10 listopada w Warszawie odbył się Kongres Patriotyzmu Ekonomicznego. Jednym z punktów programu był panel „Czy biznes potrzebuje historii?”. W dyskusji udział wzięli: Robert Kostro – dyrektor MHP, prof. dr hab. Michał Kopczyński – historyk gospodarki, redaktor naczelny miesięcznika „Mówią Wieki”, historyk MHP, Lena Dąbkowska – dyrektor Muzeum Gazowni Warszawskiej. Za moderację dyskusji odpowiadał dr Maciej Słęcki – historyk MHP.

Celem panelu była odpowiedź na pytanie, czy – albo wprost dlaczego – historia potrzebna jest biznesowi. Co konkretnie z doświadczeń historycznych może być potrzebne w budowaniu przedsięwzięć gospodarczych? Czy historia jest źródłem pewnego kapitału doświadczeń, inspiracji, wzorców? Czy umacnia ciągłość biznesu i ułatwia jego planowanie? A może sama jest produktem, który kreuje własny, specyficzny rynek? Jak więc opowiadać historię współczesnym przedsiębiorcom? Jak opowiedzieć o doświadczeniach poprzednich epok, żeby zainspirować i wskazać drogę w przyszłość?



Festiwal Kultury bez Barier

Muzeum Historii Polski, wzorem lat poprzednich, uczestniczyło w 9. Festiwalu Kultury bez Barier. Dział edukacyjny Muzeum przygotował dla uczestników festiwalu rodzinny spacer „Warszawska ferajna”. Uczestnicy, udając się w przeszłość według mapy międzywojennej Warszawy, mogli się dowiedzieć, w co bawiły się wtedy dzieci na podwórkach i jakie psikusy zdarzało im się robić w szkole. Rozwiązywali też zagadki i poznawali sportowe sławy tamtych lat. Spacer odbył się 9 października i był symultanicznie tłumaczony na polski język migowy (PJM).



Festiwal Kultury bez Barier
Culture without Barriers Festival

Od lewej: prof. dr hab. Michał Kopczyński – historyk gospodarki, redaktor naczelny miesięcznika „Mówią Wieki”, historyk MHP, Lena Dąbkowska – dyrektor Muzeum Gazowni Warszawskiej, Robert Kostro – dyrektor MHP, historyk MHP dr Maciej Słęcki (moderator)
Left-right: Prof. Michał Kopczyński – economic historian, editor-in-chief of the *Mówią Wieki* monthly and PHM historian, Lena Dąbkowska – Director of the Warsaw Gasworks Museum, Robert Kostro – PHM Director and Dr Maciej Słęcki – PHM historian (moderator)

‘Does Business Need History?’ – a panel discussion

The Congress of Economic Patriotism was held in Warsaw on 10 November. One of the items on the agenda was the Does Business Need History? panel discussion. It was attended by PHM Director Robert Kostro, Prof. Michał Kopczyński, an economic historian and editor-in-chief of the monthly *Mówią Wieki*, and PHM historian, and Lena Dąbkowska, Director of the Museum of the Warsaw Gasworks. The discussion was moderated by Dr Maciej Słęcki, a PHM historian.

The aim of the panel was to answer the question of whether – or why – history is something business needs: What specific aspects of historical experience can be needed in building business ventures? Is history a source of certain capital of experience, inspiration and models? Does history strengthen business continuity and facilitate business planning? Or is it itself a product creating its own specific market? How can we narrate history to contemporary entrepreneurs? How can we speak of the experiences of times past to inspire and point the way towards the future?

Culture without Barriers Festival

As in previous years, the Polish History Museum participated in the ninth edition of the Culture without Barriers Festival. The Museum’s educational department prepared a family walk for festival participants under the title of The Warsaw Gang. Travelling back in time according to a map of interwar Warsaw, they could find out what children played in backyards in those days and what pranks they played at school. They also solved puzzles and got to know the sporting greats of the time. The walk took place on 9 October and was simultaneously interpreted into Polish Sign Language (PJM).



Nagrody i wyróżnienia

Awards and distinctions

11.

„Piastodzieje” – cykl słuchowisk

Cykl słuchowisk „Piastodzieje” o władcach z dynastii Piastów otrzymał w plebiscycie Słoneczniki 2021 nagrodę rodziców w kategorii „Język” dla najbardziej rozwojowej warszawskiej inicjatywy dla dzieci w wieku 0–14 lat.

‘The History of the Piasts’

‘The History of the Piasts’ series of dramatised audio recordings about rulers from the Piast dynasty received the Parents’ Award in the Language category for Warsaw’s most developmental initiative for children aged 0–14 in the Sunflowers 2021 poll.



↑ Kierownik działu edukacyjnego MHP Gabriela Sierocińska-Dec
Gabriela Sierocińska-Dec, Head of the PHM’s Educational Department



← Od lewej na pierwszym planie: Weronika Kołacz (dział edukacyjny MHP), kierownik działu edukacyjnego MHP Gabriela Sierocińska-Dec
Left-right: Weronika Kołacz (PHM’s Educational Department) and Gabriela Sierocińska-Dec, Head of the PHM’s Educational Department



↑ Od lewej: wicedyrektor MHP Anna Piekarska, dyrektor TVP Historia Piotr Legutko, prezes zarządu Polskiego Radia Agnieszka Kamińska
Left-right: PHM Deputy Director Anna Piekarska, Director of TVP Historia Piotr Legutko and Board Chair at the Polish Radio Agnieszka Kamińska

Portal dzieje.pl

Redakcja portalu dzieje.pl, prowadzonego przez Muzeum Historii Polski we współpracy z Polską Agencją Prasową, otrzymała nagrodę Złotego BohaterONa w kategorii „Dziennikarz”. BohaterONy im. Powstańców Warszawskich mają na celu wyróżnienie osób i instytucji, których działania w szczególności promują wiedzę o Polsce XX wieku (1918–1989) oraz edukację historyczno-patriotyczną.

The dzieje.pl portal

The editors of the dzieje.pl portal, run by the PHM in collaboration with the Polish Press Agency, received a Golden Hero award in the Journalism category. The Warsaw Rising Heroes Awards are meant to honour individuals and institutions whose activities promote knowledge of 20th-century Polish history (1918–1989) and historical and patriotic education in special ways.

Projekt „Muzeum Online – platforma edukacyjna”

Muzeum Historii Polski otrzymało wyróżnienie za projekt „Muzeum Online – platforma edukacyjna” w kategorii „Muzea w sieci” w ramach XV edycji konkursu „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne – Wierzba”.

Museums Online

The Polish History Museum received a distinction for the Museum Online: An Educational Platform project in the category Museums Online as part of the 15th edition of the Mazovian Museum Events: Willow competition.



↑ Od lewej: kierownik działu edukacyjnego MHP Gabriela Sierocińska-Dec, wicedyrektor MHP Anna Piekarska, kierownik działu komunikacji MHP Emilia Szczęsna
Left-right: Gabriela Sierocińska-Dec, Head of the PHM’s Educational Department, PHM Deputy Director Anna Piekarska and Emilia Szczęsna, Head of the PHM’s Communication Department

Muzeum Historii Polski składa serdeczne podziękowania
za wsparcie działań i projektów w 2021 roku:

Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Ministerstwu Spraw Zagranicznych

oraz sponsorom, partnerom i patronom medialnym.

The Polish History Museum would like to extend
its heartfelt thanks to:

the Chancellery of the President of the Council of Ministers
the Ministry of Culture and National Heritage
the Ministry of Foreign Affairs

as well as our sponsors, partners and media patrons
for supporting our activities and projects in 2021.



Sponsorzy i Partnerzy Sponsors and Partners



Patroni medialni Media Partners



Wydawca: Muzeum Historii Polski

Tłumaczenie: Mikołaj Sekrecki

Redakcja angielska: Anna Meysztowicz

Redakcja i korekta: Małgorzata Kowalczyk, Monika Machlejd, Anna Piekarska

Wybór i opisy zdjęć: Małgorzata Kowalczyk

Projekt graficzny i skład: Artur Busz

Zdjęcia: Bałtycka Fundacja Przestrzeń, Mariusz Bodnar (MHP), Marek Borawski (KPRM), Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark w Bytomiu, Maciej Cioch (MHP), Waldemar Dowejko (Ambasada RP w Wilnie), Fundacja im. Kazimierza i Zofii Moczarskich, Centrum Kultury w Solecznikach, Fundacja Pomorska Inicjatywa Historyczna, Gminne Centrum Kultury w Karczewie, Gminne Centrum Kultury w Żabnie, Instytut Polski w Kijowie, Sebastian Jackowski (MHP), Michał Janiszewski (Motion-Studio), Wojciech Kalwat (MHP), Małgorzata Kowalczyk (MHP), Marianna Kulesza (NCK), Lokalna Organizacja Turystyczna Mazowska Zachodniego, Danuta Matloch (MKiDN), Miejska Biblioteka Publiczna w Sulejówku, Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach, Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi, Nałęczowski Ośrodek Kultury, Anatol Olich („Monitor Wołyński”), Sebastian Pawlina (MHP), Anna Piekarska (MHP), Radek Pietruszka (PAP), Gabriel Pięćka (MSZ), Aleksandra Rodziewicz (MHP), Aneta Stawińska (MHP), Tomasz Słupski (MHP), Tomasz Szenk (pracownia projektowa Sowa-Szenk), Piotr Tomczyk (MHP), Mariusz Walczak (MHP), Tomasz Woźny (MHP), Saulius Žiūra (MSZ Litwy).

Druk: HERA Drukarnia Offsetowa

ISBN: 978-83-65248-65-7

© Muzeum Historii Polski w Warszawie, 2022

Published by: The Polish History Museum

Translated from Polish by: Mikołaj Sekrecki

Proofread by: Anna Meysztowicz

Polish version edited and proofread by: Małgorzata Kowalczyk,

Monika Machlejd and Anna Piekarska

Photo selection and description: Małgorzata Kowalczyk

Graphic design and typesetting: Artur Busz

Photographs: Baltic Foundation Space, Mariusz Bodnar (PHM), Marek Borawski (Chancellery of the President of the Council of Ministers), Bytom Theatre of Dance and Movement Rozbark in Bytom, Maciej Cioch (PHM), Waldemar Dowejko (Embassy of the Republic of Poland in Vilnius), Kazimierz and Zofia Moczarski Foundation, Cultural Centre in Šalčininkai, Pomeranian Historical Initiative Foundation, Communal Cultural Centre in Karczew, Communal Cultural Centre in Żabno, Polish Institute in Kyiv, Sebastian Jackowski (PHM), Michał Janiszewski (Motion-Studio), Wojciech Kalwat (PHM), Małgorzata Kowalczyk (PHM), Marianna Kulesza (NCK), Local Tourist Organisation of Western Mazovia, Danuta Matloch (Ministry of Culture and National Heritage), Public Municipal Library in Sulejówek, Museum of Silesian Uprisings in Świętochłowice, Museum of Independent Traditions in Łódź, Nałęczów Cultural Centre, Anatol Olich (Monitor Wołyński), Sebastian Pawlina (PHM), Anna Piekarska (PHM), Radek Pietruszka (PAP), Gabriel Pięćka (Ministry of Foreign Affairs), Aleksandra Rodziewicz (PHM), Aneta Stawińska (PHM), Tomasz Słupski (PHM), Tomasz Szenk (Sowa-Szenk design studio), Piotr Tomczyk (PHM), Mariusz Walczak (PHM), Tomasz Woźny (PHM), Saulius Žiūra (Lithuanian Ministry of Foreign Affairs).

Druk: HERA Drukarnia Offsetowa

ISBN: 978-83-65248-65-7

© Muzeum Historii Polski w Warszawie, 2022



**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**